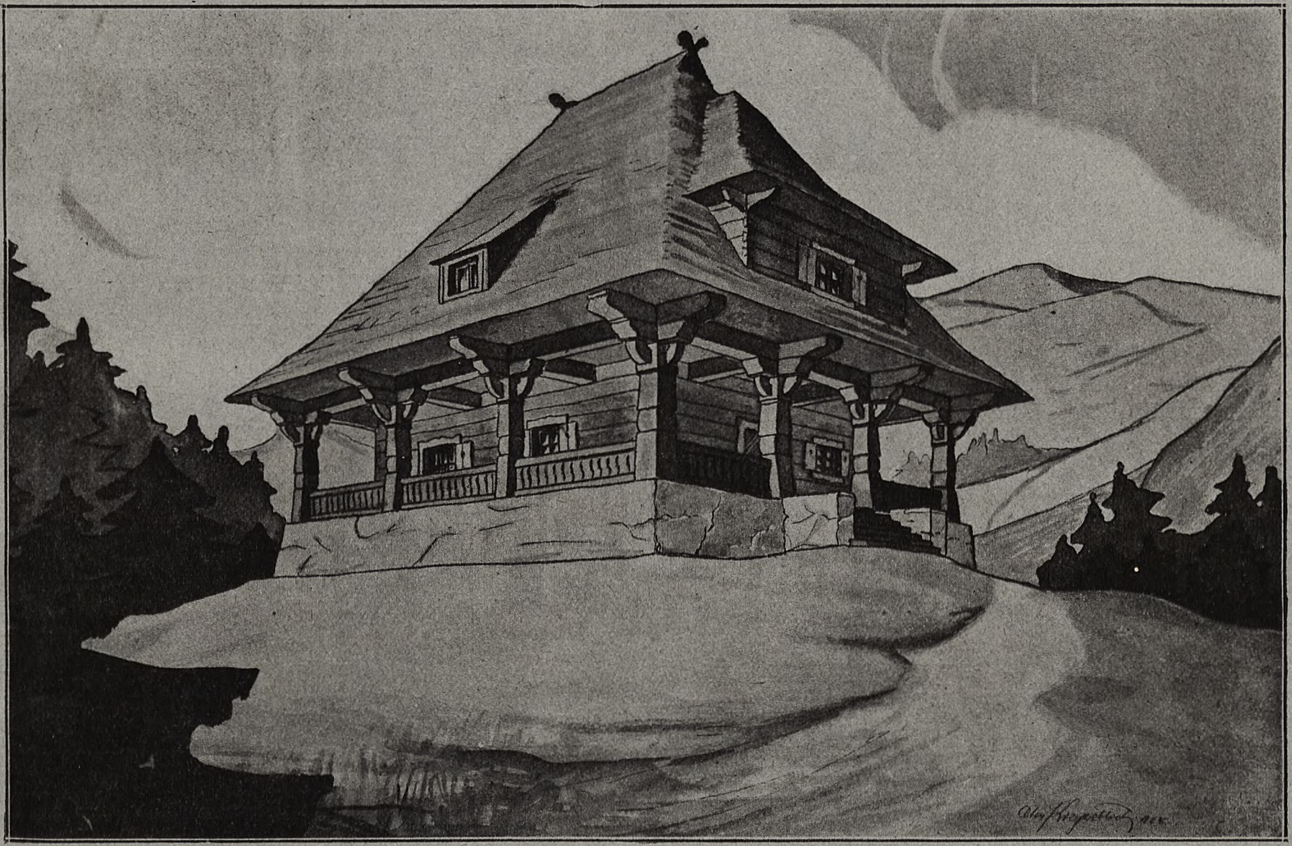
Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

BUDOWNICZY

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO

ROCZNIK III. 1927 Nr. 7—8.

BIAŁA, BIELSK, BYDGOSZCZ, CIESZYN, KATOWICE, KRAKÓW, LWÓW, ŁÓDŹ, POZNAŃ, STAROGARD, WARSZAWA, WILNO.

Rocznik III. We Lwowie, 10 lipiec-sierpień 1927. Nr. 7—8.

BUDOWNICZY

Czasopismo poświęcone sprawom przemysłu budowlanego.

Cena abonamentu 6 złotych półrocznie.
Redakcja i Administracja: Lwów, ul. Grodzkich l. 1, III piętro.
Konto czek. P. K. O. Warszawa Nr. 152.580.

ORGAN DELEGACJI STAŁEJ Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ceny ogłoszeń: za jeden centymetr kwadratowy lub jego miejsce na końcu numeru 15 groszy, wewnątrz, w tekście 30 groszy, na pierwszej stronicy 40 groszy jednorazowo.
Przy najmniej 6-razowem ogłoszeniu odpowiedni rabat.

XII. ZJAZD DELEGACJI STAŁEJ ZRZESZEŃ BUDOWNICZYCH I STOWARZYSZEŃ ZAWODOWYCH PRZEMYSŁOWCÓW BUDOWLANYCH W GDYNI W CZASIE OD 19—21 CZERWCA 1927.

W ubiegłą niedzielę odbył się w Gdyni XII Zjazd Delegacji Stałej Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych — organizacji jednoczącej przemysł budowlany w całem państwie. Obrady zagaił prezes Delegacji mec. I. Chabielski z Warszawy, poczem Zjazd zaprosił do Prezydjum Honorowego pp. Zastępcę Wojewody pomorskiego dra Nawrowskiego oraz prezesów: L. Eckerta (Poznań), I. Pillara (Pomorze), F. Rozkosznego (Katowice).

Po przemówieniach powitalnych, wygłoszonych przez p. Chabielskiego w imieniu Prezydjum Delegacji, Dra Nawrowskiego w imieniu wojewody pomorskiego, p. Biszoffa — w imieniu Izby Przemysłowo Rzemieślniczej w Grudziądzu oraz pp. Pillara, Eckerta, Rozkosznego, Ronkę, Zarembę w imieniu organizacyj zrzeszonych, odczytano depesze powitalne, nadesłane przez p. ministra Strassburgera, Związek Własności Nieruchomej, bud. J. Norytę ze Lwowa i prezydenta Perosia z Krakowa. Jednocześnie Zjazd wystosował depesze do Pana Premjera, Vice-Premjera oraz Ministra Przemysłu i Handlu, w których witając z uznaniem inicjatywę rządu skierowaną ku rozwojowi budownictwa w Polsce, w szczególności zaś rozbudowy portu i miasta Gdyni, Zjazd prosi o dalszą opiekę nad budownictwem, stanowiącem jedno z głównych ogniw w rozwoju każdego nowoczesnego organizmu gospodarczego.

Jednocześnie Zjazd zwrócił się telegraficznie do Pana Vice-Premjera z przedstawieniem aktualnej sytuacji w dziedzinie stosunków z robotnikami oraz z prośbą o podjęcie inicjatywy regulacji wybuchłych strajków w budownictwie jako zjawisk wysoce szkodliwych dla całego państwa.

Następnie wygłosili referaty: p. Chabielski o aktualnym stanie przemysłu budowlanego i jego organizacji, p. Promaszko — o sprawach robotniczych i ustawodawstwie społecznem oraz sezonowości przemysłu budowlanego i p. Polkowski o warunkach ogólnych umów na roboty budowlane.

Na posiedzeniu popołudniowem w ścisłem gronie delegatów rozważano sprawy wewnętrzne i organizacyjne Delegacji, w szczególności poświęcono specjalną uwagę sprawie robotniczej przyczem Zjazd powziął cały szereg uchwał w tej materji.

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

Ze względu na doniosłość przepisów następujących rozporządzeń, podajemy je w całości:

1. dla gruntownego zaznajomienia się Czytelników naszych ze zmianami, jakie przepisy te wprowadzają w obecnie obowiązującym prawie, oraz

2. dla ew. wyrażenia nam swych poglądów na ich znaczenie dla naszego zawodu i stanu, a zarazem i dla przygotowania się do zajęcia stanowiska w sprawie nowej organizacji przemysłu i rzemiosła (art. 2, 3, 69, 110, 111—125, 141—198).

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 12-go kwietnia 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie udzielania uprawnień do wprowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych, na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, łódzkiego, kieleckiego, białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i wileńskiego.

§ 1. Na mocy art. 2 dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów budowlanych na obszarach byłego zaboru rosyjskiego (Dz. P. P. Nr. 14, poz. 176), do czasu uregulowania sprawy uprawnień do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych w ogólnopaństwowym zakresie, ustanawia się przy Ministerstwie Robót Publicznych Komisję Kwalifikacyjną, która wydawać będzie opinję o kwalifikacji osób ubiegających się o prawo prowadzenia (kierownictwo) robót budowlanych, oraz egzaminować kandydatów w myśl §§ 6 i 7 niniejszego rozporządzenia.

Moc uprawnień wydanych w myśl niniejszego rozporządzenia rozciąga się na obszar województw: warszawskiego, lubelskiego, łódzkiego, kieleckiego. białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i wileńskiego.

W skład Komisji Kwalifikacyjnej wchodzą:

a) przewodniczący i jeden członek — mianowani przez Ministra Robót Publicznych;
b) dwaj delegaci Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — mianowani przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
c) profesor Politechniki Warszawskiej;
d) dwaj nauczyciele średniej szkoły budowlanej;
e) wolnopraktykujący przedstawiciel zawodu architektoniczno-budowlanego.

Członków Komisji, wymienionych w punktach *c), d), e)* mianuje Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na okres lat 3-ch. W ten sam sposób zostaną zamianowani zastępcy członków Komisji.

Czynności Komisji Kwalifikacyjnej będą protokółowane.

Nieusprawiedliwiona nieobecność członka Komisji Kwalifikacyjnej na trzech kolejnych posiedzeniach powoduje jego zwolnienie.

§ 2. Zależnie od wykazanych studjów i odbytej praktyki będą udzielane uprawnienia na podstawie wniosków Komisji Kwalifikacyjnej na prowadzenie (kierownictwo) robót budowlanych:

1. bez ograniczeń;
2. z wyłączeniem:

a) budowli zabytkowych,
b) pomników,
c) budowli monumentalnych o charakterze użyteczności publicznej, jak naprzykład świątyń, teatrów, większych ratuszów, bibljotek publicznych i t. p.;
d) budowli o skomplikowanej konstrukcji, przy których kierowania budową wymaga specjalnych wiadomości zawodowych.

Do budowli o skomplikowanej konstrukcji zalicza się sklepienia, wyjąwszy kolebkowe (beczkowe) o rozpiętości do 8·0 *m*, krzyżowe o rozpiętości do 5·0 *m*, klasztorne o rozpiętości do 5·00 *m*; konstrukcje żelazo-betonowe z zastosowaniem belek ciągłych, łukowych, układów ramowych, stosowane przy budowie świątyń, wielkich hal i tym podobnych większych budowli.

§ 3. Uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych bez ograniczeń w myśl § 2 punkt 1 udzielane będą osobobom, które:

a) posiadają wyższe wykształcenie techniczne, ukończone przepisanemi egzaminami, nabyte w jednej z państwowych Politechnik w kraju na wydziale architektury, względnie architektonicznym, albo na takich, względnie odpowiadających im, wydziałach uczelni zagranicznych i
b) posiadają dostateczną co najmniej trzyletnią praktykę budowlaną w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, zaświadczoną przez odnośny urząd lub przez osoby uprawnione do kierowania robotami.

§ 4. Uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych z wyłączeniem budowli wymienionych w § 2 p. 2 pod literami *a), b), c)*, udzielane będą osobom, które:

a) posiadają wyższe wykształcenie techniczne, ukończone przepisanemi egzaminami, nabyte w jednej z państwowych Politechnik w kraju na wydziałach inżynierji lądowej lub wodnej, względnie lądowej i wodnej, wyjąwszy sekcję meljoracyjną, albo na takich, względnie odpowiadających im, wydziałach uczelni zagranicznych i
b) posiadają dostateczną co najmniej trzyletnią praktykę budowlaną w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, zaświadczoną przez odnośny urząd lub przez osoby uprawnione do kierowania robotami.

§ 5. Uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych w myśl § 2 p. 2, których wykonywanie stanowić będzie zajęcie pomocnicze, związane i wchodzące w zakres głównego zawodu, udzielane będą osobom, które:

a) posiadają wyższe wykształcenie techniczne, ukończone przepisanemi egzaminami, a uzyskane w jednej z państwowych Politechnik w kraju na wydziałach mechanicznym, elektrycznym, chemji, tudzież w akademji górniczej, albo na odpowiadających im wydziałach uczelni zagranicznych i
b) posiadają dostateczną co najmniej trzyletnią praktykę budowlaną w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej przy budowie fabryk, zakładów przemysłowych i budynków, związanych z wykonywaniem zawodu głównego, zaświadczoną przez odnośny urząd lub przez osoby uprawnione do kierowania robotami.

Osobom tym może jednak Komisja Kwalifikacyjna przyznać prawo prowadzenia robót budowlanych, wymienionych w § 2 p. 2 *d)*, jeżeli uzna, że posiadają odpowiednie przygotowanie.

§ 6. Uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych w myśl § 2 p. 2, udzielane będą po złożeniu egzaminu przed Komisją Kwalifikacyjną osobom, które:

1. *a)* posiadają średnie wykształcenie w zawodzie budowlanym, zakończone przepisanemi egzaminami, nabyte w jednej ze średnich państwowych szkół budowlanych lub w oddziale budowlanym jednej z prywatnych szkół budowlanych, uznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych za równorzędne z państwowemi szkołami średniemi tego samego typu, i

b) posiadają dostateczną co najmniej sześcioletnią praktykę budowlaną w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, zaświadczoną przez odnośny urząd lub przez osoby uprawnione do kierowania robotami;

2. *a)* ukończyły kurs szkoły średniej w zakresie 4 klas i

b) posiadają dostateczną co najmniej dwunastoletnią praktykę budowlaną w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, zaświadczoną przez odnośny urząd lub przez uprawnionych kierowników robót;

3. uzyskały prawo kierownictwa robotami budowlanemi na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

§ 7. Egzamin przewidziany w § 6 niniejszego rozporządzenia odbywa się pisemnie oraz ustnie i obejmować będzie niżej wymienione przedmioty w zakresie państwowych średnich szkół budowlanych:

1. Nauka o ustroju Państwa i prawo ogólne, 2. Prawo budowlane, 3. Higjena i ratownictwo, 4. Algebra, 5. Geometrja, 6. Fizyka, 7. Chemja, 8. Geometrja wykreślna, 9. Statyka budowlana i wytrzymałość materjałów, 10. Miernictwo, 11. Technologja materjałów budowlanych wraz z wiadomościami z geologji i mineralogji, 12. Ustroje budowlane, 13. Budownictwo wiejskie i miasteczek, wraz ze sprawą regulacji i zabudowań osiedli i miasteczek, 14. Ustroje żelazobetonowe, 15. Rysunki budowlane, 16. Urządzenia techniczne w budowlach (ogrzewanie, wodociągi, kanalizacja osuszanie, sanitarja, gaz, elektryczność), 17. Formy architektoniczne i style, 18. Kosztorysowanie i kalkulacje, 19. Prowadzenie robót budowlanych i maszyny pomocnicze, 20. Księgowanie i korespondencja zawodowa.

Egzamin pisemny pod nadzorem członka Komisji trwać ma dni 8 i obejmować ma poza projektem budowlanym (p. 15) przedmioty wymienione wyżej pod p. p. 9, 12, 13, 14, 16 i 18.

§. 8. W wyjątkowych wypadkach Komisja może przedłożyć Ministrowi Robót Publicznych wniosek na udzielenie jednego z uprawnień przewidzianych w § 2. i uwolnienie od egzaminu wymaganego w § 6. osobom, nieposiadającym wykształcenia budowlanego, po stwierdzeniu przez Komisję, że wykazały dostateczne wiadomości fachowe w czasie wykonywania praktyki.

Osoby. ubiegające się o uprawnienie w myśl § 6. p. 1. mogą być częściowo lub całkowicie zwolnione przez Komisję od egzaminu po stwierdzeniu na podstawie złożonych dowodów, że posiadają dostateczną znajomość nauk będących przedmiotem wymaganego egzaminu, o ile w myśl niniejszego rozporządzenia posiadają pozatem prawo do uzyskania uprawnienia.

§. 9. Uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych nie mogą otrzymać osoby, które:

1. nie ukończyły wieku lat 23;

2. nie odpowiadają warunkom przepisanym postanowieniami §§ 3, 4, 5 i 6;

3. były sądownie karane za czyny wynikające z chęci zysku;

4. utraciły prawo kierowania robotami budowlanemi na mocy wyroku sądowego.

§ 10. Osoby, ubiegające się w myśl niniejszego rozporządzenia o uzyskanie uprawnień budowlanych, określonych w §§ 3, 4, 5, 6 powinny złożyć do Ministerstwa Robót Publicznych podanie z załączeniem:

a) metryki urodzin względnie odpowiednich dowodów zastępczych;
b) dokumentów, stwierdzających nabyte wykształcenie;
c) świadectwa odbytej praktyki budowlanej;
d) dwu fotografij z własnoręcznym podpisem;
e) ewentualnie dowodu nostryfikacji zagranicznych egzaminów.

Pozatem powinny wykazać znajomość dostateczną języka polskiego w słowie i piśmie.

Cudzoziemcy, ubiegający się o wymienione uprawnienia, powinni załączyć do podania zaświadczenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stwierdzające, że w państwie, którego są obywatelami, obywatele polscy w zakresie uprawnień do kierownictwa robót budowlanych traktowani są narówni z obywatelami tego państwa.

Osoby, które w myśl niniejszego rozporządzenia ubiegają się o uzyskanie uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych, powinny załączyć do podania kwit kasy skarbowej o wniesieniu sumy 180 zł. na rachunek bieżący Nr. 94. Ministerstwa Robót Publicznych w centralnej kasie państwowej.

§ 11. Egzamin, przewidziany w § 6 i § 7 niniejszego rozporzadzenia, odbywać się będzie co najmniej raz do roku w Ministerstwie Robót Publicznych. Obwieszczenie o terminie egzaminów będzie dokonywane w drodze ogłoszeń w Monitorze Polskim i w dziennikach urzędowych wojewódzkich. Porządek egzaminów, tudzież podział pracy między członkami Komisji, ustala przewodniczący Komisji. Egzaminy z każdego przedmiotu odbywają się przy współudziale przewodniczącego lub jego zastępcy i co najmniej jeszcze dwóch członków Komisji.

Obecni przy egzaminie członkowie Komisji decydują o wynikach danego egzaminu większością głosów, przy równym podziale głosów decyduje przewodniczący.

§ 12. Osoba, ubiegająca się o uprawnienia do prowadzenia (kierownictwa) robót budowlanych, której wiadomości, ujawnione w czasie egzaminu, zostały uznane za niedostateczne, może składać egzaminy powtórnie po upływie roku po ponownem złożeniu opłaty przewidzianej w § 10. W razie niezłożenia egzaminu po raz drugi, kandydat może składać egzamin po raz trzeci i ostatni dopiero po upływie lat trzech od daty powtórnego egzaminu za specjalnem zezwoleniem Ministra Robót Publicznych.

§ 13. Dla prawomocności uchwał Komisji konieczna jest obecność: przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch członków.

Dla powzięcia uchwały konieczna jest absolutna większość głosów członków obecnych na posiedzeniu. Przy równym podziale głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 14. Członkowie Komisji pobierają za czynności wynagrodzenie, którego wysokość ustali Minister Robót Publicznych.

Wydatek na wynagrodzenie członków Komisji i na koszta urządzenia egzaminów pokryte będą z opłat ustalonych w § 10.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7-go czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

DZIAŁ I.

Postanowienia zasadnicze.

Art. 1. Za przemysł w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo, wykonywane samoistnie i zawodowo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe.

Art. 2. Nie są przemysłem w rozumieniu niniejszego rozporządzenia i przepisom jego nie podlegają:

1. rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo;
2. rybołówstwo i łowiectwo;
3. przedsiębiorstwa, regulowane przepisami ustaw górniczych;
4. przedsiębiorstwa, zastrzeżone ustawowo wyłącznie Państwu;
5. przedsiębiorstwa kolejowe, żeglugowe i promowe, samolotowe (żeglugi powietrznej):
6. przedsiębiorstwa i ajencje emigracyjne;
7. zakłady elektryczne, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i rozdzielania energji elektrycznej;
8. zakłady naukowe i wychowawcze, praca zawodowa prywatnych nauczycieli i wychowawców młodzieży;
9. zakłady lecznicze, zdrojowiska i uzdrowiska, ambulatorja, lecznice zwierzęce;
10. banki, kantory wymiany, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, domy składowe publiczne:
11. praca zawodowa adwokatów, obrońców sądowych, notarjuszów, inżynierów, architektów, budowniczych (techników budowlanych), geometrów, mierniczych, rzeczników patentowych;
12. działalność literacka, twórczość artystyczna, wykonywanie nakładu własnych utworów, wydawnictwo i sprzedaż czasopism;
13. praca zawodowa lekarzy, lekarzy weterynaryjnych, farmaceutów, felczerów, dentystów, techników dentystycznych, położnych, pielęgniarzy, sanitarjuszów, masażystów;
14. apteki, laboratorja bakterjologiczne i do celów djagnostyki lekarskiej, wyrób i sprzedaż surowic, szczepionek, preparatów organo terapeutycznych oraz produktów bakteryjnych leczniczych i zapobiegających chorobom, wyrób i sprzedaż substancyj i przetworów odurzających, detaliczna sprzedaż trucizn i środków leczniczych;
15. praca zawodowa zaprzysiężonych maklerów handlowych, giełdowych, wekslowych, towarowych i okrętowych;
16. przedsiębiorstwa zabaw, koncertów, przedstawień teatralnych, widowisk i innych rozrywek publicznych wszelkiego rodzaju;
17. przemysł domowy (zarobkowe zatrudnienie wytwórcze, wykonywane ubocznie i wyłącznie przy pomocy osób, należących do rodziny lub do służby domowej);
18. pośrednictwo pracy;
19. przedsiębiorstwa detektywów prywatnych;
20. biura próśb i podań;
21. handel takiemi przedmiotami i taką bronią i amunicją, które służą wyłącznie do celów wojennych;
22. przedsiębiorstwa, mające na celu pośrednictwo przy sprzedaży ziemi oraz prowadzenie parcelacji, osadnictwa i regulacyj rolnych na terenach, położonych poza granicami miast.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi, w jakich granicach rozporządzenie niniejsze mieć będzie zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych oraz przemysłowej pracy publicznych zakładów naukowych, zakładów karnych i poprawczych.

Art. 3. Prowadzenie przemysłu jest wolne i dozwolone każdemu, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje w tym względzie wyjątków lub ograniczeń.

Prawa prowadzenia przemysłu, nabyte na podstawie dotychczasowych przepisów, pozostają w mocy.

Rozporządzenie niniejsze nie narusza uprawnień przemysłowych z ustawy o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

Art. 4. Przy prowadzeniu przemysłu cudzoziemiec korzysta z równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, jeżeli w jego ojczystym kraju obywatel polski wzajemnie używa równych praw z obywatelami miejscowymi.

Wzajemność winna być stwierdzona powołaniem się na umowy międzynarodowe. Jeżeli cudzoziemiec nie może udowodnić wzajemności w powyższy sposób, o dopuszczeniu go do nabycia uprawnienia przemysłowego i prowadzenia przemysłu orzeka Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych i Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowej lub rzemieślniczej.

Art. 5. W przedsiębiorstwach przemysłowych, należących do osób niezdolnych do działań prawnych i do małoletnich, winni być ustanowieni zastępcy, posiadający ustawowe warunki samoistnego prowadzenia przemysłu. Przepis ten nie stosuje się do małołoletnich, którzy na mocy szczególnych przepisów są zdolni do działań prawnych.

Przy nabywaniu uprawnienia i prowadzeniu przemysłu osoby prawne winny zastosować się do przepisów niniejszego rozporządzenia; w szczególności winny ustanowić zastępcę, posiadającego ustawowe warunki prowadzenia przemysłu.

Art. 6. Niezależnie od ograniczeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia, prowadzenie przemysłu podlega przepisom ustaw podatkowych, celnych, o wyłącznościach państwowych, o ochronie pracy, przepisom bezpieczeństwa i spokoju publicznego, sanitarnym, weterynaryjnym, budowlanym, ogniowym, drogowym, kolejowym, wodnym, probierczym, o kotłach parowych, miarach, wreszcie przepisom, dotyczącym się osób wojskowych i cywilnych funkcjonarjuszów państwowych.

DZIAŁ II.

Przemysł ze stałą siedzibą.

A. Przepisy ogólne.

Art. 7 Kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącego do przemysłów koncesjonowanych (art. 8), winien donieść o tem równocześnie władzy przemysłowej I instancji, która potwierdzi bezzwłocznie odbiór zgłoszenia.

W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać:

1. imię i nazwisko, wiek, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł;

2. rodzaj przemysłu z możliwie dokładnem określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa;

3. miejsce prowadzenia przemysłu (siedzibę, lokal);

4. firmę przedsiębiorstwa.

Osoby prawne winny podać dane wskazane pod liczbą 2—4.

O ile przemysł ma być prowadzony przez zastepcę lub dzierżawcę, należy podać także dane, tyczące się jego osoby.

Art. 8. Następujące rodzaje przemysłu wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji:

1. przedsiębiorstwa instalacyj wodociągowych, gazowych, elektrycznych;

2. przemysł kominiarski;

3. wyrób i sprzedaż wszelkiego rodzaju materjałów i przedmiotów pyrotechnicznych i wybuchowych;

4. wyrób i sprzedaż broni i amunicji;

5. wyrób i sprzedaż statków powietrznych;

6. przemysł gospodni (hotele, domy zajezdne, pensjonaty, utrzymywanie lokali gier w karty;

7. przedsiębiorstwa, pośredniczące w nabywaniu biletów podróży kolejami, okrętami i t. p., w ekspedjowaniu bagażu podróżujących oraz w ułatwianiu wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży;

8. przedsiębiorstwa, trudniące się dochodzeniem roszczeń, powstających z umowy o przewóz towarów, do zarządów kolejowych i innych zakładów przewozowych;

9. przedsiębiorstwa informacyjne o stosunkach kredytowych i zdolności płatniczej przemysłowców i innych osób;

10. handel starzyzną (handel używanemi już ubraniami, używanem obuwiem, używaną bielizną i pościelą i innemi używanemi przedmiotami z tkanin i metalu, o ile przedmioty te nie przedstawiają wartości artystycznej lub historycznej;

11. przemysł zastawniczy (udzielenie pożyczek na zastaw ruchomości);

12. przedsiębiorstwa sprzedaży ruchomości w drodze przetargu (sale licytacyjne);

13. przemysł oprawczy (rakarski).

Art. 9. Podanie o udzielenie koncesji należy wnieść do władzy przemysłowej I instancji. Podanie winno zawierać dane określone w art. 7 ust. 2—4. Ubiegający się o koncesję na prowadzenie przemysłów, wymienionych w art. 8 l. 1, 2, 3, 4 i 8, winien wykazać odpowiednią umiejętność zawodową.

W jaki sposób wykazuje się umiejętność zawodową, ustali w drodze rozporządzenia Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami po uprzedniem wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych.

W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, władza przemysłowa wojewódzka na wniosek izby przemysłowo-handlowej może zwolnić ubiegającego się o koncesję od obowiązku wykazania umiejętności zawodowej w sposób, przepisany na podstawie ust. 2, jeżeli w inny sposób według uznania władzy wystarczający, zostanie wykazane nabycie biegłości i wiadomości, potrzebnych do prowadzenia danego przemysłu.

Art. 10. Z uwagi na interes publiczny lub bezpieczeństwo Państwa można odmówić udzielenia koncesji na przemysły, wymienione w art. 8, po zasięgnięciu opinji właściwej izby przemysłowo-handlowej.

Art. 11. Jeżeli nie zachodzą żadne przeszkody ustawowe co do osoby, przemysłu, siedziby (lokalu), względnie przeszkody, uzasadniające zastosowanie art. 10, właściwa władza przemysłowa (art. 131 i 132 ust. 1 l. 3) udzieli koncesji na prowadzenie przemysłu.

Art. 12. Z ważnych powodów natury gospodarczej może Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyłączyć w drodze rozporządzenia poszczególne rodzaje lub gałęzie przemysłów, wymienionych w art. 8, z pod przymusu koncesyjnego.

Przed wydaniem takiego rozporządzenia należy zasięgnąć opinji izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych.

B. Zakłady przemysłowe.

Art. 13. Zakładami przemysłowemi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są zarówno budowle, lokale, jak wszelkie inne miejsca, służące stale do prowadzenia przemysłu, i to bez względu na to, czy są w tym celu zaopatrzone w maszyny albo specjalne urządzenia.

Art. 14. Dla urządzenia zakładu przemysłowego jest wymagane uprzednie zatwierdzenie przez władzę przemysłową projektu urządzenia, jeżeli zakład przemysłowy będzie używał specjalnych palenisk lub napędu mechanicznego, albo też jeżeli zakład z powodu swego położenia lub wykonywanego w nim przemysłu może w znacznej mierze zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a przedewszystkiem życiu i zdrowiu sąsiadów, lub też może ich narażać na szkody i specjalne uciążliwości z powodu hałasu, wyziewów i t. p.

Projekt urządzenia zakładu zatwierdza władza przemysłowa I instancji, o ile nie chodzi o zakłady przemysłowe, co do których decyzja jest zastrzeżona kompetencji władz wyższych (art. 16 i 132).

Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia zwolnić poszczególne kategorje zakładów przemysłowych od obowiązku składania projektów urządzenia do zatwierdzenia.

Art. 15. Jeżeli dla urządzenia zakładu przemysłowego zachodzi potrzeba wykonania budowli lub innych urządzeń, na których wykonanie w myśl przepisów budowlanych lub wodnych potrzeba osobnego zezwolenia, to, o ile ta sama władza jest powołana do zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego i do udzielenia zezwoleń budowlanych lub wodno-prawnych, winna zatwierdzenie projektu i udzielenie odnośnych zezwoleń załatwić jedną wspólną decyzją.

Jeżeli władza przemysłowa, powołana do zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego, nie jest równocześnie powołana do udzielenia zezwoleń, o których mowa w poprzednim ustępie, uzależni zatwierdzenie projektu urządzenia od uzyskania wymaganych zezwoleń budowlanych lub wodno-prawnych.

Art. 16. Zakłady przemysłowe, których projekty urządzenia zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka przy przestrzeganiu postępowania określonego w artykułach 17 do 26 włącznie, są następujące:

bielniki, wykańczalnie i drukarnie tkanin;

farbiarnie przędzy i tkanin;

sortownie gałganów i starzyzny;

wapienniki, piece do wypalania gipsu, alabastru i błyszczów;

huty szkła, wytwórnie kryształów i zwierciadeł;

wytwórnie wyrobów kauczukowych i gumowych;

wytwórnie ceraty;

warzelnie asfaltu;

warzelnie smoły;

wytwórnie papy smołowcowej;

destylarnie węgla kamiennego i brunatnego, torfu i żywicy;

destylarnie oraz rafinerje olejów mineralnych, wytwórnie gazoliny;

gazownie;

palarnie sadzy;

wytwórnie kwasu solnego, azotowego i siarkowego;

wytwórnie nawozów sztucznych;

wytwórnie chemikaljów i laboratorja chemiczne;
zakłady do przerabiania oleju, wytwarzania pokostów, lakierów i farb;
zakłady do nasycania drzewa;
wytwórnie celulozy;
wytwórnie celuloidu i fabryki wyrobów celuloidowych;
wytwórnie tapet;
rzeźnie;
zakłady do przeróbki zwłok zwierzęcych (oprawiska, rakarnie);
zakłady do przeróbki kości i wszelkich odpadków zwierzęcych;
garbarnie, zakłady do solenia i suszenia skór surowych, do wybrawy skór i futer, oraz farbowanie tychże;
topialnie łoju;
wytwórnie prochu strzelniczego, ogni sztucznych i wszelkich środków i materjałów zapalających, wybuchowych i rozsadzających;
wytwórnie krochmalu;
wytwórnie syropu kartoflanego;
huty, odlewnie żelaza i innych metali, kuźnie mechaniczne, stalownie, walcownie;
kotlarnie, fabryki maszyn i żelaznych konstrukcyj budowlanych, łańcuchów, drutu i gwoździ;
zakłady do ołowiania, cynkowania i cynowania;
wszelkie zakłady przemysłowe, działające przy pomocy silników parowych, elektrycznych, spalinowych, o ile moc tych silników przekracza siłę 10 koni mechanicznych, lub działające przy pomocy siły wodnej.

Minister Przemysłu i handlu może listę zakładów przemysłowych, ustaloną w ust. 1, zmieniać w drodze rozporządzenia w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami z mocą obowiązującą w całem Państwie lub na poszczególnych obszarach administracyjnych.

Na zasadzie poprzedzającego ustępu zatwierdzanie projektów urządzenia poszczególnych kategoryj zakładów przemysłowych, określonych w ust. 1, może być przekazane władzom przemysłowym I instancji z zastrzeżeniem przestrzegania postanowień art. 17 do 27.

Art. 17. Ubiegający się o zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego, podlegającego postanowieniom art. 16, winien złożyć właściwej władzy przemysłowej (art. 16 i 132) plany urządzenia zakładu oraz szkic sytuacyjny, na którym winny być uwidocznione zabudowania gruntów sąsiednich. W wypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. 1, należy przedłożyć władzy przemysłowej wszelkie wymagane przez przepisy budowlane lub wodne plany, projekty i obliczenia. Władza przemysłowa zbada niezwłocznie, czy podanie odpowiada warunkom tego artykułu i nie później, niż w ciągu dni 7 po otrzymaniu podania, wezwie w razie potrzeby stronę do uzupełnienia danych, potrzebnych do jasnego zobrazowania położenia i urządzenia zakładu.

Kto chce zapobiec, ażeby pewne szczegóły urządzenia i fabrykacji, będące tajemnicą jego przedsiębiorstwa, nie dostały się do wiadomości publicznej wskutek postępowania, przepisanego w artykułach następujących, dołącza co do tych szczegółów osobne opisy i plany, zaopatrując je dopiskiem: „tajemnica przedsiębiorstwa“.

Art. 18. W załatwieniu podania, odpowiadającego w zupełności warunkom art. 17, władza przemysłowa zawiadomi bezzwłocznie o zamierzonem urządzeniu zakładu przemysłowego urząd gminny właściwy dla miejsca zakładu w celu uzyskania jego opinji, która winna być nadesłana w ciągu 10 dni.

O ile w powyższem terminie nie wniesiono zarzutów, władza przemysłowa zbada z urzędu, czy projektowany zakład nie będzie zagrażał życiu i zdrowiu pracowników i sąsiadów albo narażał ogółu na szkody i specjalne uciążliwości.

W wypadkach przewidzianych w art. 15 ust. 1, władza przemyłowa przeprowadzi zarazem wszelkie czynności, wymagane przez przepisy ustawy budowlanej lub wodnej, przestrzegając, aby przepisane temi ustawami dochodzenia były o ile możności przeprowadzone łącznie z dochodzeniem w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia.

Stosownie do wyników badania władza przemyłowa poweźmie po wysłuchaniu opinji zainteresowanych władz decyzję zgodnie z temi przepisami ustawowemi (w szczególności budowlanemi, wodnemi, sanitarnemi, weterynaryjnemi i bezpieczeństwa pracy), jakim dany zakład podlega ze względu na położenie i rodzaj. W razie zatwierdzenia projektu władza przemysłowa określi szczegółowo warunki, od których spełnienia czyni się zależnem urządzenie i uruchomienie zakładu.

Decyzja winna być powzięta w terminie dni 30, licząc od dnia złożenia podania lub jego uzupełnienia (art. 17).

Art. 19. O ile podniesiono zarzuty natury prywatnoprawnej, należy je wymienić w piśmie, zatwierdzającem projekt, z odesłaniem strony na drogę sądową; zarzuty takie nie mogą być powodem odmowy albo odroczenia zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu przemysłowego.

O ile podniesiono inne zarzuty, zarządza się rozprawę celem wyczerpującego omówienia ich ze stronami; następnie po przeprowadzeniu badania wydaje się decyzję zgodnie z postanowieniami art. 18 w terminie dni 30, licząc od dnia złożenia podania lub jego uzupełnienia (art. 17).

Art. 20. O ile właścicielowi lub posiadaczowi gruntu przysługuje prawo obrony przeciw szkodom i specjalnym uciążliwościom, wynikającym z ruchu zakładu przemysłowego: urządzonego na gruncie sąsiednim, nie można domagać się w powództwie unieruchomienia zakładu, jeżeli zakład odpowiada co do urządzenia projektowi, zatwierdzonemu przez władzę przemysłową; natomiast można domagać się zastosowania takich urządzeń, któreby usunęły szkodliwe lub przykre oddziaływanie albo, jeżeliby urządzenia takie były niewykonalne lub uniemożliwiały prawidłowy ruch zakładu, wynagrodzenia szkody.

Art. 21. Jeżeli będzie zachodziła potrzeba gruntownego zbadania projektu urządzenia zakładu przemysłowego lub podniesionych zarzutów, władza przemysłowa winna zarządzić rozprawę komisyjną na miejscu. Do rozprawy należy wezwać władze i strony zainteresowane oraz wskazanych przez te strony świadków i rzeczoznawców.

Decyzję należy powziąć w terminie, określonym w art. 18.

Biorący udział w rozprawie winni zachować w tajemnicy te szczegóły urządzenia i fabrykacji, o których dowiedział się wskutek wezwania ich do rozprawy, i wstrzymać się od naśladowania i stosowania odnośnych urządzeń i sposobów fabrykacji, i to tak długo, dopóki one stanowią tajemnicę danego przedsiębiorstwa.

Art. 22. Strona, podnosząca zarzuty, ponosi koszty dochodzeń, spowodowanych nieuzasadnionemi zarzutami; koszty innych dochodzeń ponosi przedsiębiorca.

W decyzji należy ustalić udział stron w pokryciu kosztów.

Art. 23. W poszczególnych wypadkach, w których decyzja jest zastrzeżona władzy przemysłowej wyższej instancji, może ta władza zlecić przeprowadzenie rozprawy (art. 19 i 21) władzy przemysłowej niższej instancji.

Art. 24. Uruchomienie zakładu przemysłowego może nastąpić dopiero po spełnieniu warunków, ustalonych prawomocną decyzją, którą zatwierdzony został projekt urządzenia zakładu. O uruchomieniu zakładu należy bez zwłoki powiadomić właściwą władzę przemysłową (art. 17).

Delegatowi władzy przemyłowej należy umożliwić stwierdzenie na miejscu, czy urządzenie zakładu przemysłowego odpowiada w zupełności warunkom, ustalonym prawomocną decyzją.

Art. 25. W razie zamierzonej istotnej zmiany w urządzeniu zakładu przemysłowego należy powiadomić o tem

właściwą władzę przemysłową wojewódzką. Władza przemysłowa może na wniosek przedsiębiorcy zaniechać zastosowania postępowania, przepisanego art. 18, i zatwierdzić projekt zmian bez przeprowadzenia rozprawy, jeżeli po wysłuchaniu opinji zainteresowanych władz nabierze przekonania, że zmiany w urządzeniu zakładu przemysłowego nie sprzeciwiają się przepisom ustawowym i nie spowodują nowego, ani większego niebezpieczeństwa lub też większych uciążliwości dla sąsiedztwa, aniżeli te, które są połączone z dotychczasowym ruchem zakładu. O decyzji należy zawiadomić petenta w terminie dni 20, licząc od dnia otrzymania wniosku.

Art. 26. Ważność zatwierdzonego projektu urządzenia zakładu przemysłowego wygasa, jeżeli w przeciągu pięciu lat od dnia zatwierdzenia nie uruchomiono zakładu lub jeżeli przerwa w jego ruchu trwa dłużej, niż pięć lat.

Władza przemysłowa może jednak ze względu na szczególne okoliczności terminy te przedłużyć.

W razie zupełnego zniszczenia zakładu przemysłowego ponowne urządzenie tego zakładu zależne jest od uprzedniego zatwierdzenia projektu urządzenia.

Art. 27. O ile nieznaczny rozmiar zakładu i inne okoliczności przemawiają za uproszczeniem postępowania, związanego z zatwierdzeniem projektu, władza przemysłowa zaniecha zastosowania przepisów art. 18 ustęp 1.

Art. 28. Postanowienia art. 17 do 26 włącznie będą odpowiednio stosowane także w wypadkach, w których zatwierdzenie projektów urządzeń zakładów przemysłowych należy według art. 14 ust. 2 do kompetencji władzy przemysłowej I instancji. W powyższych wypadkach władza przemysłowa I instancji, nie wdrażając postępowania, określonego w art. 18 ust. 1, i w zasadzie bez zarządzenia rozprawy komisyjnej na miejscu w jaknajkrótszy sposób zbada przedstawiony przez petenta projekt i wyda decyzję w terminie dni 20, licząc od dnia otrzymania projektu.

Art. 29. Od decyzyj władz przemysłowych niższej instancji, wydanych w sprawach, tyczących się zatwierdzenia projektów urządzenia zakładów przemysłowych, wolno stronom, t. j. przedsiębiorcy oraz tym zainteresowanym osobom, które w ustawowym terminie wystąpiły z zarzutami, odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

O ile zarzuty, podniesione w odwołaniu, wypływają z zastosowania przepisów, w których zakresie wydały swą opinję władze, wskazane w art. 18 ust. 4, rozstrzyga władza przemysłowa wyższej instancji w porozumieniu z właściwemi władzami równorzędnej instancji.

Decyzja winna być powzięta w ciągu dni 30, licząc od dnia, w którym władza odwoławcza otrzymała odwołanie.

Art. 30. W miarę potrzeby Ministrowie Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych łącznie ustalają w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń warunki, którym odpowiadać winny zakłady przemysłowe (art. 14) poszczególnych kategoryj.

C. Prowadzenie przemysłu.

Art. 31. Uprawniony do prowadzenia przemysłu wytwórczego ma prawo bez specjalnego zgłoszenia: 1. wykonywać wszelkie prace, potrzebne do zupełnego wykończenia i sprzedaży własnych wyrobów, 2. sprzedawać wyroby danego rodzaju przemysłu także cudzej produkcji.

Art. 32 Wątpliwości przy stosowaniu art. 31 w poszczególnych wypadkach rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej.

Art. 33. Prowadzący przemysł winien oznaczyć na zewnątrz w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo przemysłowe.

W zewnętrznem oznaczeniu należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób, wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy lub usługowy.

Uwidocznione imiona i nazwisko muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem, podanemi w zgłoszeniu (art. 7), w podaniu o udzielenie koncesji (art. 9) lub też we wpisie firmy do rejestru handlowego.

Przedsiębiorstwa, prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć na zewnątrz przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy.

Art. 34. Dopóki przemysł prowadzi się w myśl art. 40 na rachunek spadkobierców, albo na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej, należy go prowadzić pod nazwiskiem (firmą) ostatniego posiadacza z dodatkiem, wskazującym na ten stosunek.

Art. 35. Postanowienia art. 33 ust. 2 do 4 włącznie i art. 34 stosuje się odpowiednio do ogłoszeń, cenników i tym podobnych publikacyj przemysłowca, tyczących się jego przedsiębiorstwa.

Art. 36. O zaniechaniu prowadzenia przemysłu i o każdej zmianie lokalu przemysłowego należy bezzwłocznie zawiadomić władzę przemysłową I instancji.

O ile chodzi o zmianę lokalu, przeznaczonego do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego (art. 8), należy uprzednio uzyskać na to pozwolenie władzy przemysłowej.

Art. 37. O otworzeniu filji należy donieść tak władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla głównej siedziby przemysłu, jako też władzy przemysłowej, właściwej dla miejsca siedziby filji.

Co do osoby kierownika filji, co do miejsca, urządzenia i zewnętrznego oznaczenia filji stosuje się przepisy tyczące się zakładu głównego.

Art. 38. Przemysł ze stałą siedzibą wolno prowadzić przez ustanowionego w tym celu zastępcę. O ustanowieniu zastępcy należy jednak donieść władzy przemysłowej, wykazując równocześnie, że zastępca posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

W razie wydzierżawienia przedsiębiorstwa przemysłowego należy donieść o tem władzy przemysłowej I instancji. Donieść winien o tem przemysłowiec wspólnie z dzierżawcą, który winien wykazać, że posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

Jeżeli władza przemysłowa zabroni prowadzenia przemysłu przez zgłoszonego zastępcę z powodu, że zastępca nie odpowiada warunkom ustawowym, prawo odwołania się do wyższej władzy przemysłowej przesługuje tylko przemysłowcowi.

Dzierżawca przedsiębiorstwa przemysłowego jest co do praw i obowiązków, wypływających z niniejszego rozporządzenia, i co do prowadzenia przemysłu uważany za przemysłowca samodzielnego.

Art. 39. Przemysłowiec ma prawo nawet sposobem okrężnym osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów): 1. zbierać zamówienia na swe towary u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie towary odnośnego rodzaju mają zastosowanie, 2. skupywać dla potrzeb swego przemysłu towary u kupców, wytwórców lub w miejscach publicznej sprzedaży.

Minister Przemysłu i Handlu ustala drogą rozporządzenia po wysłuchania opinji izb przemysło-handlowych bliższe warunki wykonywania czynności, określonych w ustępie poprzedzającym, oraz ustala towary, na które można szukać zamówień także u innych osób, aniżeli wskazanych w ustępie poprzedzającym pod l. 1. W taki sam sposób reguluje Minister Przemysłu i Handlu zbieranie zamówień na towary przez samodzielnych ajentów handlowych.

Art. 40. Na podstawie uprawnienia, nabytego przez przemysłowca, może być po jego śmierci wykonywany

dalej odnośny przemysł koncesjonowany lub rzemieślniczy na rachunek wdowy przez czas jej wdowieństwa, albo na rachunek małoletnich zstępnych przez czas ich małoletności. Przemysł nie może być wykonywany na rachunek wdowy, o ile była ona sądownie rozdzielona od stołu i łoża z własnej winy lub też została wykluczona od spadkobrania.

Władzy przemysłowej I instancji należy donieść bez zwłoki, na czyj rachunek będzie wykonywany przemysł, i równocześnie wymienić osobę, powołaną do dalszego prowadzenia przemysłu.

Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z prawa, określonego w ust. 1, pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, natenczas prawo dalszego wykonywania przemysłu przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile przemysłowiec nie poczynił w tej mierze innych zarządzeń.

Prowadzenie przemysłu na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej należy również zgłosić władzy przemysłowej.

Osoby, powołane do dalszego prowadzenia przemysłu w wypadkach w tym artykule przewidzianych, winny odpowiadać warunkom ustawowym dla prowadzących przemysł.

Art. 41. Przepisy, regulujące prowadzenie przemysłów koncesjonowanych (art. 8), wydaje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami w drodze rozporządzeń po uprzedniem wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych. W szczególności Minister Przemysłu i Handlu może przepisać prowadzenie ksiąg, wykazów, a dla przedsiębiorstw, wymienionych w artykule 8 l. 7 i 9, także składanie kaucji.

Przepisy o przemyśle gospodnim (hotele, domy zajezdne, pensjonaty) mogą zobowiązywać osoby, trudniące się tym przemysłem, do składania władzy przemysłowej I instancji cenników do zatwierdzenia. Zatwierdzenie cenników następuje po wysłuchaniu opinji rady gminnej (miejskiej) i izby przemysłowo-handlowej.

Art. 42. Przedsiębiorcy, prowadzący przemysł zastawniczy, winni składać kaucję i prowadzić osobne księgi i wykazy, tyczące się zastawów.

Kaucja, której złożenie nie zwalnia przedsiębiorcy od osobistej odpowiedzialności, służy do zabezpieczenia pokrycia roszczeń do przedsiębiorcy, wynikłych z prowadzenia przezeń przemysłu zastawniczego.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu, przedstawiony po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych i w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Skarbu, wyda drogą rozporządzenia, przepisy tyczące się kaucji, a w szczególności ustalające wysokość kaucji według poszczególnych kategoryj miejscowości, sposób i warunki jej składania i uzupełnienia oraz zwrotu po zaniechaniu prowadzenia przemysłu, tudzież przepisy, tyczące się zawierania umów zastawniczych, obowiązków i praw prowadzącego przemysł zastawniczy w razie niewykupienia zastawionego przedmiotu, wreszcie przepisy, tyczące się sposobu prowadzenia ksiąg i wykazów.

Art. 43. Dla przedsiębiorstw, prowadzących przemysł przewozu osób i towarów, dla publicznych posłańców, tragarzy, przewodników i dla kominiarzy może władza przemysłowa I instancji ustalić taryfy maksymalne po wysłuchaniu opinji rady gminnej (miejskiej) oraz izby przemysłowo-handlowej, o ile zaś chodzi o kominiarzy — także izby rzemieślniczej.

Art. 44. Zarządy zakładów przemysłowych, których wykaz ustala Minister Przemysłu i Handlu, obowiązane są przedstawiać władzy przemysłowej II instancji w wyznaczonych przez nią terminach informacje co do produkcji i urządzeń zakładów.

DZIAŁ III.

Przemysł okrężny.

Art. 45. Za przemysł okrężny w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się następujące zatrudnienia zarobkowe, wykonywane samoistnie, zawodowo i osobiście bez stałej siedziby przemysłowej;

1. sprzedaż towarów;
2. skupywanie w celu odsprzedaży towarów u innych osób niż u kupców, albo w innych miejscach niż w przeznaczonych do sprzedaży towarów;
3. proponowanie i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej (jak drutowanie naczyń, naprawianie parasoli, ostrzenie nożów, wprawianie szyb i t. p.)

Art. 46. Kto zamierza prowadzić przemysł okrężny, winien uzyskać licencję (pozwolenie) władzy przemysłowej I. instancji, właściwej dla miejsca jego zamieszkania.

Art. 47. Następujące towary nie mogą być sprzedawane i skupywane w wykonywaniu przemysłu okrężnego:

1. napoje alkoholowe;
2. drogie kamienie, platyna, złoto i srebro, przedmioty, sporządzone z tych kruszców, tudzież mające ozdoby lub oprawę z tych kruszców, monety wszelkiego rodzaju;
3. karty do gry;
4. papiery wartościowe, losy loteryjne, udziały na papiery wartościowe i losy;
5. materjały i przedmioty pyrotechniczne i wybuchowe wszelkiego rodzaju;
6. łatwo zapalne płyny;
7. wszelkiego rodzaju broń i amunicja oraz przedmioty ekwipunku wojskowego;
8. środki lecznicze i trucizny.

Nie mogą być sprzedawane w wykonywaniu przemysłu okrężnego używane: ubrania, obuwie, bielizna, pościel, w szczególności pierze z pościeli, ponadto włosy ludzkie.

Art. 48. Prowadzącemu handel okrężny nie wolno przy sprzedaży towaru na raty zastrzegać sobie lub osobie trzeciej prawa odstąpienia od umowy w razie niewykonania przez nabywcę towaru warunków umowy.

Prowadzącemu handel okrężny drukami, obrazami i rysunkami nie wolno ich sprzedawać, jeżeli kupującemu zapewnia się premję albo jeżeli na drukach, dostarczanych częściami, nie jest uwidoczniona cena całego wydania.

Art. 49. Prowadzącemu handel okrężny nie wolno sprzedawać towarów sposobem przetargu lub losowania.

Art. 50. Jeżeli prowadzący przemysł okrężny używa w tym celu wózka, kosza, straganu i t. p., winien je zaopatrzyć napisem, zawierającym jego nazwisko, imię i miejsce zamieszkania.

Art. 51. Należy odmówić licencji na przemysł okrężny, jeżeli osoba, starająca się o nią:

1. jest dotknięta chorobą zakaźną;
2. zostaje pod dozorem policyjnym;
4. jest znana jako nałogowy żebrak, włóczęga lub pijak.

Nadto należy odmówić licencji na przemysł okrężny osobom, nie mającym obywatelstwa polskiego.

Art. 52. Można odmówić licencji na przemysł okrężny, jeżeli osoba starająca się o nią:

1. nie skończyła jeszcze 21. roku życia;
2. nie ma w Państwie faktycznego stałego miejsca zamieszkania;
3. została skazana za czyny, popełnione przeciw Państwu, z chęci zysku, przeciw moralności publicznej, za rozmyślne nastawanie na życie i zdrowie ludzkie, za podpalenie lub za przekroczenie zakazów i zarządzeń, zapobiegających szerzeniu się chorób zaraźliwych ludzkich i zwierzęcych, — na karę więzienia lub aresztu, o ile nie upłynęło jeszcze trzy lata od odbycia kary;

4. była parokrotnie karana w ostatnich dwu latach, poprzedzających dzień załatwienia jej podania, za niestosowanie się do przepisów, regulujących prowadzenie przemysłu okrężnego.

Art. 53. Nie wymaga się licencji na przemysł okrężny od tego:

1. kto osobiście lub przez domowników sprzedaje sposobem okrężnym surowe produkty swego gospodarstwa rolnego, leśnego, ogrodniczego, sadowniczego, swej hodowli drobiu, pasieki, albo zwierzynę i ryby, uzyskane z własnego polowania i połowu;

2. kto w promieniu 15 kilometrów od miejsca swego zamieszkania sprzedaje sposobem okrężnym wyroby, uależące do przedmiotów zwykłego obrotu targów małych (art. 61. ust. 1), albo spełnia drobne świadczenia natury prze mysłowej, o ile to odpowiada zwyczajom miejscowym.

W uwzględnieniu miejscowych zwyczajów i stosunków targowych władza przemysłowa wojewódzka może ustalić po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej i zrzeszeń zawodowych, jakie jeszcze inne przodmioty powszedniego użytku można sprzedawać sposobem okrężnym bez licencji.

Nie wymaga się licencji od osób, prowadzących przemysł okrężny jedynie na targach (jarmarczników). Winny one jednak o rozpoczęciu prowadzenia tego przemysłu donieść władzy przemysłowej, właściwej dla miejsca zamieszkania, która w myśl art. 7. potwierdzi odbiór doniesenia.

Art. 54. Licencję na przemysł okrężny wydaje się na rok kalendarzowy i na obszar danego województwa. Władze przemysłowe wojewódzkie mogą rozszerzać ważność licencji, wydanej w innem województwie, na swoje terytorja na czas najdłużej do końca roku kalendarzowego, na który wydana została licencja.

Art. 55. Jeżeli stosunki miejscowe uzesadniają ograniczenie przemysłu okrężnego w danej gminie, władza przemysłowa wojewódzka może zarządzić na wniosek rady gminnej (miejskiej), że w gminie tej na prowadzenie przemysłu okrężnego, wymienionego w art. 45 l. 1 i 3, na podstawie licencji, wydanej przez inną władzę, będzie wymagane osobne zezwolenie (wiza) miejscowej władzy przemysłowej.

Zarządzenia takie należy ogłaszać w urzędowem czasopiśmie wojewódzkiem i w Monitorze Polskim. Nadto zarządzenia te winny być uwidaczniane na tablicy, przeznaczonej na obwieszczenia urzędu gminnego.

W razie nadmiernej, nieuzasadnionej miejscowemi stosunkami liczby starających się o licencję na przemysł okrężny, określony w art. 45 l. 1 i 3. władza przemysłowa wojewódzka po zasięgnięciu opinji izby przemysłowo-handlowej, o ile zaś chodzi o przemysł okrężny, określony w art. 45 l. 3, także opinji izby rzemieślniczej, może ograniczyć ilość wydawanych licencyj; w takim razie jednak należy uwzględnić wszystkie te osoby, które posiadały już licencję na przemysł okrężny.

Art. 56. Licencja na przemysł okrężny winna zawierać następujące szczegóły: imię i nazwisko właściciela licencji, rok urodzenia, stan rodzinny, miejsce zamieszkania i opis jego osoby oraz dokładne określenie rodzaju przemysłu okrężnego.

Wzory licencyj ustali Minister Przemysłu i Handlu, który może zarządzić użycie fotografji zamiast opisu osoby.

Art. 57. Właściciel licencji winien mieć ją przy sobie w czasie prowadzenia przemysłu okrężnego i na żądanie władz właściwych i ich organów okazywać ją lub zaprzestać prowadzenia przemysłu, jeżeli nie ma licencji przy sobie.

Jest on również obowiązany okazać towary, które ma z soba.

Art. 58. Prowadzący przemysł okrężny może mieć pomocnika, o ile uzyskał na to pozwolenie władzy przemysłowej, która wydała mu licencję. Pozwolenie takie uwidoczni władza przemysłowa w licencji z podaniem bliższych danych (art. 56), tyczących się pomocnika.

Pozwolenia należy odmówić, jeżeli pomocnik należy do osób, wyłączonych w myśl art. 51 od prowadzenia przemysłu okrężnego. Pozwolenie można odmówić z powodów, wyszczególnionych w art. 52, oraz jeżeli żadne okoliczności, zasługujące na uwzględnienie, nie przemawiają za udzieleniem pozwolenia.

Art. 59. Nie wolno wchodzić bez zezwolenia celem prowadzenia przemysłu okrężnego do prywatnych mieszkań, a po zachodzie słońca do obcych domów i zagród. Przepis ten stosuje się także do sprzedaży i prac przemysłowych, o których mowa w art. 53.

DZIAŁ IV.

Targi gminne.

Art. 60. Targi gminne dzielą się na:

1. targi małe (zwykłe, tygodniowe);

2. targi wielkie (powiatowe, wojewódzkie, odpustowe, kiermasze, jarmarki).

Art. 61. Targi małe odbywają się stosownie do potrzeb miejscowych. Obrót targowy na nich ogranicza się do płodów surowych przyrody, zwierząt domowych z wyłączeniem większych zwierząt (jak koni, krów, wołów), do artykułów żywnościowych wszelkiego rodzaju, naczyń i narzędzi gospodarczych i rolniczych oraz do przedmiotów, których wytwarzaniem zajmuje się ubocznie okoliczna ludność.

Na wniosek rady gminnej (miejskiej) władza przemysłowa I. instancji ustala, jakie jeszcze przedmioty oprócz wyżej określonych z uwagi na zwyczaje i potrzeby miejscowe uważać należy jako przedmioty obrotu targowego na danym targu małym.

Art. 62. Na targach wielkich obrót towarowy obejmuje wszystkie przedmioty wolnego obrotu towarowego, o ile poszczególne uprawnienia targowe nie ograniczają obrotu targowego wyraźnie do pewnych rodzajów towarów, jak np. do bydła, wełny, zboża. Obrót targowy obejmuje jednak i w razie takiego ograniczenia uprawnienia targowego także przedmioty, określone postanowieniami art. 61.

Art. 63. Targi odbywają się w tych lokalach i na tych miejscach, które gmina w tym celu dostarczy i urządzi jako targowisko, w dnie, określone w uprawnieniu i w godzinach, ustalonych w regulaminie.

Obrót towarowy. dokonywany poza targowiskami albo poza czasem targowym, nie jest obrotem targowym.

Art. 64. Uprawnienia na targi (przywileje targowe), nabyte przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy.

Art. 65. Uprawnień na targi małe udziela władza przemysłowa I. instancji, a na targi wielkie władza przemysłowa wojewódzka — w obu wypadkach po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej.

Gmina, starająca się o uprawnienie targowe, winna przedstawić projekt urządzenia targowiska (art. 63) i projekt regulaminu targowego (art. 68).

Przy udzielaniu uprawnień na targi należy baczyć na to, ażeby nowy targ z powodu obranego czasu targowego nie przeszkadzał w znacznej mierze normalnemu obsyłaniu targów okolicznych.

Art. 66. Od decyzji, nie uwzględniającej w całości lub częściowo wniosku gminy o udzielenie jej uprawnienia targowego, gmina może odwołać się w terminie czterotygodniowym do władzy przemysłowej wyższej instancji, która rozstrzyga ostatecznie.

Art. 67. Każdy ma prawo uczęszczać na targi, tudzież sprzedawać i kupować na targach towary, należące do kategorji przedmiotów dozwolonego na nich obrotu targowego.

Takie jednak towary, których sprzedażą trudnić się można jedynie na podstawie uzyskanej koncesji, wolno na targach sprzedawać tylko osobom, posiadającym koncesje.

O ile miejscowe zwyczaje i potrzeby za tem przemawiają, wolno zastrzec regulaminem targu małego konsumentom wyłączne prawo zakupu artykułów żywnościowych w pierwszych godzinach targowych.

Art. 68. Porządek targowy ustala się zgodnie z powyższemi przepisami regulaminem targowym, który uchwala rada gminna (miejska), a zatwierdza właściwa (art. 65) władza przemysłowa po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej.

DZIAŁ V.

Korporacje i związki korporacyj.

1. Korporacje.

Art. 69. Celem spełniania zadań, określonych w art. 70, prowadzący samodzielnie przemysł mogą zrzeszać się na zasadzie postanowień niniejszego rozporządzenia w korporacje.

Przyjęcie dla korporacji innej nazwy (jak zgromadzenie, stowarzyszenie przemysłowe) jest dopuszczalne, o ile nazwa odpowiada charakterowi korporacji jako zrzeszenia osób, prowadzących przemysł.

Art. 70. Zadaniem korporacji jest:

1. pielęgnowanie ducha łączności oraz utrzymywanie i podnoszenie godności zawodowej członków;

2. piecza nad utrzymaniem dobrego stosunku między członkami korporacji i ich pracownikami, prowadzenie informacyjnych wykazów wolnych miejsc pracy w przedsiębiorstwach członków korporacji i poszukujących takich miejsc pracy;

3. piecza nad sprawami młodzieży przemysłowej, pozostającej na nauce u członków korporacji, oraz rozstrzyganie sporów, wynikłych ze stosunku nauki.

Art. 71. Korporacje mogą rozszerzyć swoją działalność na spełnianie następującycg zadań:

1. popieranie i urządzanie szkół, kursów, odczytów i t. p. celem wykształcenia zawodowego członków korporacji i ich pracowników oraz uczniów;

2. tworzenie kas i funduszów zapomogowych dla członków korporacji i ich rodzin i pracowników;

3. gospodarcze popieranie przemysłowej pracy członków korporacji przez utrzymywanie wspólnych warsztatów pracy, składów surowców, półfabrykatów i wzorów, wspólnych magazynów sprzedaży, przez zakładanie kas zaliczkowych dla członków i t. p.

Art. 72. Okrąg korporacji nie powinien z zasady rozciągać się poza obszar jednego powiatu administracyjnego. Na rozszerzenie okręgu na inne powiaty lub gminy, należące do jednego i tego samego województwa, wymagane jest zezwolenie władzy przemysłowej wojewódzkiej.

Na rozszerzenie okręgu korporacji na gminy lub powiaty, należące do innego województwa, wymagane jest zezwolenie Ministra Przemysłu i Handlu.

W razie udzielenia zezwolenia na utworzenie kilku korporacyj dla jednego i tego samego rodzaju przemysłu z okręgami, obejmującemi jedne i te same powiaty lub gminy, bądź w całości bądź częściowo, winny być statutowo ustalone nazwy odnośnych korporacyj w taki sposób, ażeby ułatwić odróżnianie tych korporacyj od siebie.

Art. 73. Zadania korporacji, ustrój jej zarządu i stosunki prawne członków, o ile niniejsze rozporządzenie nie zawiera w tym względzie postanowień, ustala się w statucie.

Statut musi zawierać postanowienia, tyczące się:

1. nazwy, siedziby okręgu, oraz określenia tych rodzajów i gałęzi przemysłu, dla których korporacja jest utworzona;

2. zadań korporacji;

3. przyjęcia, wystąpienia i wykluczenia członków;

4. praw i obowiązków członków oraz sposobu wymierzania i poboru opłat (wpisowego i składek);

5. zakresu działania, sposobu zwoływania i odbywania walnego zebrania oraz warunków ważności jego uchwał;

6. liczby i wyboru delegatów, jeżeli zebranie ma się składać z delegatów (art. 87);

7. składu, zakresu działania i okresu pełnienia funkcyj zarządu korporacji oraz warunków ważności jego uchwał;

8. sposobu stwierdzania uchwał walnego zebrania i zarządu;

9. kontroli nad przestrzeganiem przepisów, wydanych o zatrudnieniu pomocników i uczniów, uczęszczaniu do szkoły dokształcającej lub zawodowej i przepisów, regulujących sprawy uczniów;

10. sposobu rozstrzygania sporów, wynikłych ze stosunku nauki;

11. preliminarzy i rocznych zamknięć rachunków;

12. kar porządkowych;

13. zmiany statutu oraz uchwalania i zmiany statutów dodatkowych (art. 75);

14. rozwiązania korporacji;

15. czasopisma, w którem zamieszcza się obwieszczenia korporacji.

Statut nie może zawierać postanowień, które są sprzeczne z obowiązującemi przepisami, albo nie tyczą się zadań korporacji, określonych niniejszem rozporządzeniem.

Nie wolno zamieszczać w statucie głównym korporacji postanowień szczegółowych o urządzeniach do spełniania zadań, wymienionych w art. 71. l. 2 i 3.

Art. 74. Statut korporacji zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka, właściwa dla miejsca siedziby korporacji. Zatwierdzenia statutu należy odmówić, jeżeli statut nie odpowiada obowiązującym przepisom.

Od decyzji odmownej można odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu w terminie czterotygodniowym.

Postanowienia powyższe stosuje się także do zmiany statutu korporacji.

Art. 75. Postanowienia o poszczególnych urządzeniach do spełniania zadań, wymienionych w art. 71. l. 2. i 3, należy ująć w osobne statuty (statuty dodatkowe korporacji).

Statuty takie zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka. Przed powzięciem decyzji należy zasięgnąć opinji rady gminnej (miejskiej), izby przemysłowo-handlowej, a o ile chodzi o korporację rzemieślniczą (cech) — izby rzemieślniczej.

Od decyzji odmownej korporacja może odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu w terminie czterotygodniowym.

Postanowienia powyższe stosuje się także do zmiany statutów dodatkowych z tem ograniczeniem, że pozostawia się uznaniu władzy przemysłowej, czy w poszczególnym wypadku można powziąć decyzję bez zasięgania opinji w myśl ustępu drugiego.

Art. 76. Należy oddzielnie prowadzić rachunki dochodów i rozchodów urządzeń korporacji, określonych w art. 71. l. 2 i 3, tudzież zarządzać oddzielnie majątkiem, przeznaczonym dla poszczególnych urządzeń tego rodzaju. Majątku tego nie wolno używać na pokrywanie wydatków na inne cele.

Art. 77. Korporacja jest osobą prawną; może nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać umowy, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Za zobowiązania odpowiada korporacja swoim majątkiem.

Art. 78. Na członków korporacji wolno przyjmować:

1. prowadzących samodzielnie w okręgu korporacji przemysł. dla którego korporacja istnieje;

2. osoby, które w przedsiębiorstwach takiego przemysłu pracują w okręgu korporacji na stanowiskach kie-

rowniczych, wymagających wyższej kwalifikacji zawodowej, jak dyrektorowie, kierownicy, szefowie oddziałów, werkmistrze i t. p.;

3. osoby, zamieszkałe w okręgu korporacji, które w takim przemyśle pracowały jako samodzielni przemysłowcy, albo na stanowiskach kierowniczych w przedsiębiorstwach przemysłowych, a obecnie nie trudnią się pracą natury przemysłowej.

Inne osoby mogą być przyjmowane tylko na członków honorowych korporacji.

Złożenia egzaminu jako warunku przyjęcia na członka korporacji wolno żądać tylko w takim razie, jeżeli statut zawiera postanowienia, regulujące przedmioty egzaminu i sposób egzaminowania.

Celem egzaminu winno być stwierdzenie uzdolnienia do samodzielnego wykonywania zwyczajnych robót danego przemysłu.

Jeżeli przyjęcie na członka uczyniono zawisłem od złożenia dowodów ukończonej nauki w przemyśle, albo od przedstawienia dowodu wykonywanej w ciągu pewnego okresu czasu pracy w charakterze pomocnika, albo od złożenia egzaminu, wolno czynić wyjątki od spełnienia tych warunków tylko w wypadkach, ustalonych w statucie.

Od złożenia egzaminu można zwolnić starającego się o przyjęcie na członka, jeżeli wykaże, że już przed inną korporacją dla tego samego rodzaju przemysłu złożył egzamin przyjęcia.

Członkiem korporacji zostaje się z dniem doręczenia zawiadomienia o wpisaniu na listę członków.

Art. 79. Wystąpić można z korporacji z końcem roku obrachunkowego po pisemnem zgłoszeniu wystąpienia. Zgłoszenie wystąpienia winno nastąpić w terminie, w statucie oznaczonym. Termin ten nie może być dłuższy, niż 6 miesięcy.

Występujący z korporacji traci z dniem wystąpienia wszelkie prawa członka do majątku korporacji i do utworzonych przez korporację osobnych funduszów i urządzeń, o ile statut nie stanowi inaczej, obowiązany zaś jest uiścić opłaty (art. 82), które w dniu jego wystąpienia były już nałożone.

Art. 80. Jeżeli po śmierci członka korporacji jego przemysł prowadzi się dalej na rachunek wdowy albo małoletnich spadkobierców (art. 40), prawa i obowiązki członka korporacji, z wyjątkiem prawa głosowania, przechodzą na wdowę lub na małoletnich spadkobierców.

Statut może przyznać także prawo głosowania wdowie albo zastępcy powołanemu do dalszego prowadzenia przemysłu.

Art. 81. Korporacji nie wolno zobowiązywać członków do działań lub zaniechań, nie wynikających ze statutu.

Nie wolno nakładać opłat ani zużywać funduszów korporacji na inne cele, aniżeli na spełnianie zadań korporacji, ustawowo albo statutem ustalonych.

Korporacja może pobierać osobne opłaty za korzystanie z jej urządzeń, szkół, gospód, informacyjnych wykazów pracy i t. p.

Art. 82. Koszty, połączone z utworzeniem i działalnością korporacji, pokrywa się opłatami (składkami), pobieranemi w tym celu od członków, o ile inne dochody korporacji nie wystarczają na ich pokrycie.

Art. 83. Fundusze korporacji, które nie są przeznaczone na pokrywanie bieżących wypadków, należy lokować w sposób, przepisany dla lokat z bezpieczeństwem pupilarnem. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza nadzorcza może zezwolić wyjątkowo na inny przejściowy sposób lokaty.

Art. 84. Zezwolenie władzy nadzorczej jest wymagane do:

1. nabywania, zbywania lub obciążania nieruchomości;

2. zaciągania pożyczek, o ile nie chodzi o krótkoterminowe pożyczki, które mogą być spłacone z nadwyżki bieżących dochodów jednego roku obrachunkowego;

3. na zbywanie ruchomości korporacji, posiadających wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Art. 85. Sprawami korporacji zawiadują:

1. zebranie korporacji;

2. zarząd korporacji.

Załatwianie poszczególnych kategoryj spraw może być poruczone osobnym wydziałom (sekcjom), albo mężom zaufania, powołanym z grona członków korporacji.

Członkowie zarządu oraz mężowie zaufania spełniają swe funkcje bezpłatnie, o ile statut nie stanowi inaczej.

Art. 86. Prawo głosowania na zebraniu oraz prawo wybieralności przysługuje pełnoletnim członkom korporacji.

Nie posiadają prawa głosowania i wybieralności członkowie:

1. którzy zostali skazani za czyn karygodny, pociągający za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, i to aż do czasu odzyskania tej zdolności;

2. którzy wskutek zarządzenia sądowego są ograniczeni w zawiadywaniu swym majątkiem.

Członkowie korporacji, którzy zalegają przez dłuższy czas z opłatami, mogą być przepisem statutowym wykluczeni od głosowania i wybieralności, dopóki zaległych opłat nie uiszczą.

Art. 87. W korporacjach, liczących więcej niż 500 członków, można zamiast walnego zebrania zwoływać zearayia delegatów, o ile nie chodzi o dokonywanie wyborów, o powzięcie uchwał, tyczących się tworzenia urządzeń, wspomnianych w art, 71 l. 2 i 3, albo o uchwalenie rozwiązania korporacji.

Uchwała, tycząca się zaprowadzenia zebrań delegatów, winna być powzięta większością $^3/_4$ głosów członków korporacji, biorących udział w walnem zebraniu.

Uchwała ta winna zawierać postanowienia co do liczby delegatów i ich wyboru i być włączona do statutu. Liczba delegatów winna wynosić co najmniej pięć procent ogólnej liczby członków korporacji i co najmniej potrójną liczbę członków zarządu korporacji.

Art. 88. Zebranie (walne zebranie, zebranie delegatów) zwołuje starszy korporacji lub jego zastępca, po raz pierwszy zaś po utworzeniu korparacji oraz w razie, jeżeli zwołanie przez starszego lub jego zastępcę jest niemożliwe, władza nadzorcza.

Sposób zwołania określa statut korporacji.

Zebranie zwołuje się przynajmniej raz w roku. Walne zebranie należy zwołać, jeżeli zażąda tego przynajmniej jedna czwarta część członków korporacji. O zwołaniu winna być zawiadomiona władza nadzorcza i to przynajmniej na trzy dni przed dniem zebrania.

Zebraniu przewodniczy starszy korporacji lub jego zastępca, a w razie zwołania zebrania przez władzę nadzorczą — członek zebrania, zaproszony przez delegata tej władzy; po dokonanym wyborze starszego delegat władzy oddaje mu dalsze przewodnictwo.

Do ważności uchwał wymagana jest obecność ustalonej statutem liczby uprawnionych do głosowania.

Statut może zawierać postanowienie, że zebranie w razie braku kompletu może po jednogodzinnej przerwie obradować nad sprawami, objętemi porządkiem obrad, i powziąć uchwały. Postanowienie takie jednak nie ma zastosowania do spraw, do których uchwalenia statut wymaga bezwzględnie obecności pewnej minimalnej liczby uprawnionych do głosowania.

Uchwały na zebraniu zapadać mogą jedynie w sprawach, objętych porządkiem obrad.

O ile rozporządzenie niniejsze lub statut nie zawiera odmiennych postanowień, uchwały zapadają bezwzględną większością głosów.

Art. 89. Zebranie uchwala we wszystkich tych sprawach korporacji, co do których decyzja nie należy według przepisów niniejszego rozporządzenia lub statutu do zarządu korporacji.

*

Zebraniu zastrzega się:
1. wybór członków zarządu;
2. uchwalenie budżetu oraz rozpatrywanie i zatwierdzenie rocznych rachunków;
3. uchwalanie wydatków, którę nie były przewidziane w budżecie;
4. uchwalanie w sprawach, dotyczących majątku korporacji, a w szczególności w sprawach, wymienionych w art. 84;
5. uchwalanie przepisów, tyczących się szczegółowego regulowania nauki w przemyśle, w granicach rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej;
6. uchwały w sprawie tworzenia zebrania delegatów;
7. uchwalanie statutów dodatkowych oraz zmiany statutu korporacji i statutów dodatkowych;
8. uchwalenie rozwiązania korporacji.

Art. 90. Zarząd korporacji składa się ze starszego, podstarszych i innych członków zarządu. Okres pełnienia funkcji zarządu oraz liczbę podstarszych i innych członków zarządu ustala statut.

Art. 91. Starszego, podstarszych i innych członków zarządu wybiera walne zebranie bezwzględną większością głosów. Jeżeli takiej większości nie osiągnięto, następuje wybór ściślejszy z pomiędzy tych, którzy otrzymali stosunkowo największą ilość głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, kto ma być poddany wyborowi ściślejszemu lub kto ma być uważany za wybranego przy wyborze ściślejszym.

Wybrani podstarsi wybierają z pomiędzy siebie zastępcę starszego.

Art. 92. Starszy, a w razie przeszkody jego zastępca zwołuje posiedzenie zarządu korporacji.

Zarząd zawiaduje według postanowień statutu i uchwał zebrania bieżącemi sprawami korporacji, przygotowuje sprawy i wnioski na zebrania, przyjmuje i oddala personel biurowy.

Zarządowi korporacji przysługuje prawo nakładania kar porządkowych, mianowicie nagany lub grzywny do 10 złotych na członków korporacji, nie stosujących się do przepisów statutu lub do uchwał zebrania albo do postanowień zarządu, wydanych na zasadzie przepisów statutu, grzywny wpływają do kasy korporacji.

Art. 93. Starszy korporacji, a w razie przeszkody jego zastępca reprezentuje korporację na zewnątrz, kieruje działalnością korporacji i podpisuje korespondencję korporacji.

W statucie mogą być przewidziane także inne prawa i obowiązki starszego.

Jako legitymacja przy zawieraniu imieniem korporacji umów wystarcza poświadczenie władzy nadzorczej, stwierdzające, że wymieniony w niem jest w danej chwili starszym korporacji.

Art. 94. Reklamacje przeciw ważności wyborów wolno wnosić do władzy nadzorczej w terminie 14 dniowym po dniu ogłoszenia wyników wyborów. Unieważnić można tylko taki wybór, który został dokonany wbrew przepisom niniejszgo rozporządzenia lub statutu.

Jeżeli okaże się, że wybrany do zarządu korporacji nie posiada lub utracił prawo wybieralności, winien ustąpić z zarządu. W razie odmowy władza nadzorcza po przeprowadzeniu dochodzenia zarządza wykluczenie z zarządu.

Od takiego zarządzenia przysługuje prawo odwołania się do władzy wyższej. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania zarządzenia.

Art. 95. Władzą nadzorczą korporacji jest władza przemysłowa I instancji, właściwa dla miejsca siedziby korporacji.

Władza nadzorcza rozstrzyga w szczególności w sporach, tyczących się wyborów, wymiaru i poboru opłat korporacyjnych oraz innych praw i obowiązków członków.

Ma ona prawo wysyłać swego dalegata na zebrania korporacji i posiedzenia zarządu oraz wydziałów.

Korporacja jest obowiązana składać władzy nadzorczej odpisy uchwalonych budżetów i zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Władza nadzorcza może nakładać kary porządkowe, mianowicie nagany lub grzywny do 20 złotych na starszego korporacji lub jego zastępcę, jeżeli mimo ponownego wezwania nie uczyni zadość zleceniu władzy. Grzywny wpływają do kasy korporacji.

W razie znacznych nieprawidłości w zawiadywaniu sprawami korporacji władza nadzorcza może zawiesić w czynnościach członków zarządu przy równoczesnem wydaniu zarządzenia co do tymczasowego zawiadywania sprawami korporacji przez inne osoby.

Od zarządzeń i orzeczeń władzy nadzorczej można się odwołać do władzy przemysłowej wojewódzkiej.

Art. 96. Władza przemysłowa wojewódzka może rozwiązać korporację:
1. jeżeli okaże się, że statut korporacji zawiera postanowienia sprzeczne z przepisami ustawowemi, a odpowiedniej zmiany statutu nie dokonano w terminie, wyznaczonym w tym celu przez władzę;
2. jeżeli działalność korporacji jest sprzeczna z przepisami ustawowemi lub zagraża interesom publicznym;
3. jeżeli liczba członków korporacji tak się zmniejszyła, że korporacja nie może spełniać należycie zadań, określonych w art. 70.

Od takiej decyzji wolno zarządowi korporacji odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu.

Ogłoszenie postępowania upadłościowego co do majątku korporacji powoduje z mocy samego prawa rozwiązanie korporacji.

Art. 97. W razie dobrowolnego rozwiązania korporacji likwidację spraw przeprowadza zarząd, o ile zebranie korporacji nie uchwali inaczej.

Jeżeli zarząd nie spełnia należycie tego obowiązku, tudzież w razie zarządzonego ua podstawie art. 96 rozwiązania korporacji likwidację przeprowadza władza nadzorcza lub osoba przez nią delegowana.

Władza przemysłowa wojewódzka może w razie zarządzonego rozwiązania korporacji przyznać istniejącym przy korporacji kasom zapomogowym osobowość prawną jako samoistnym zrzeszeniom; w takim razie pozostawia się tym kasom ich dotychczasowe fundusze.

Art. 98. Majątek rozwiązanej korporacji winien być użyty przedewszystkiem na zaspokojenie zobowiązań korporacji.

Pozostały czysty majątek należy przekazać na ogólne cele, odpowiadające interesom przemysłu, stosownie do postanowień statutu lub uchwały zebrania, w braku zaś takich postanowień lub uchwały — gminie siedziby korporacji.

Gmina winna użyć przekazany jej majątek w sposób, najlepiej odpowiadający interesom przemysłu. Projekt użycia tego majątku podlega zatwierdzeniu przez władzę przemysłową wojewódzką, która winna przed powzięciem decyzji wysłuchać opinji izby przemysłowo-handlowej, o ile zaś chodzi o majątek korporacji rzemieślniczej (cechu) — izby rzemieślniczej.

Art. 99. Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia korporacje (stowarzyszenia przemysłowe), utworzone na zasadzie postanowień ustaw przemysłowych, winny w terminie 6 miesięcy uchwalić i przedstawić do zatwierdzenia nowe statuty, odpowiadające przepisom tego rozporządzenia.

Władza przemysłowa wojewódzka może przedłużyć w wypadkach zasługujących na uwzględnienie termin, oznaczony w ustępie 1, o dalsze 6 miesięcy.

Jeżeli korporacja nie złoży w tym terminie nowych statutów, zgodnych z przepisami

niniejszego rozporządzenia, albo nie rozwiąże się dobrowolnie, właściwa władza przemysłowa wojewódzka zarządzi rozwiązanie korporacji.

2. Związki korporacyj.

Art. 100. Korporacje mogą łączyć się w związki. Przystąpienie do związku uchwala zebranie korporacji.

Zadaniem Związku korporacyj jest ułatwianie korporacjom, należącym do związku, i izbom rzemieślniczym spełniania ich zadań ustawowych oraz występowanie wobec władz z wnioskami, tyczącemi się ogólnych interesów tych rodzajów przemysłu, które są objęte statutem związku.

Związek jest obowiązany na żądanie władz przemysłowych, właściwych dla okręgu związku, oświadczać się w sprawach rodzajów przemysłu, objętych statutem związku.

Związek może zorganizować udzielanie informacyj o wolnych miejscach pracy w przedsiębiorstwach członków tych korporacyj, które należą do związku, materjalnie popierać urządzenia, służące do kształcenia zawodowego członków korporacyj związkowych i zatrudnianych w ich przedsiębiorstwach pracowników, zwoływać zjazdy zawodowe członków korporacyj, należących do związku, oraz utworzyć kasę zapomogową dla członków korporacyj związkowych i ich pracowników.

Art. 101. Związek jest osobą prawną; może nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać umowy, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanym.

Związek odpowiada za zobowiązania tylko własnym majątkiem.

Art. 102. Prawnym przedstawicielem związku jest zarząd związku. Członkom zarządu, którzy są powołani w myśl postanowień statutu do zastępowania związku na zewnątrz, wydaje władza nadzorcza poświadczenia, stwierdzające ich prawo do występowania w imieniu związku.

Art. 103. W statucie związku należy ustalić:

1. nazwę, zadania i okrąg związku;
2. warunki przystąpienia do związku i wystąpienia ze związku;
3. ustrój, siedzibę, prawa i obowiązki zarządu związku;
4. przepisy, tyczące się zgromadzenia związku;
5. składki, przeznaczone na pokrywanie wydatków związku;
6. warunki zmiany statutu;
7. przepisy, tyczące się rozwiązania związku.

Postanowienia, ustalające ustrój i działalność utworzonej przy związku kasy zapomogowej, należy ująć w osobny statut (dodatkowy).

Art. 104. Statut Związku, którego okrąg nie rozciąga się poza okrąg województwa, zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka, statut związku zaś, którego okrąg rozciąga się na powiaty lub miejscowości dwu lub więcej województw, zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

Zatwierdzenia należy odmówić, jeżeli statut zawiera postanowienia, sprzeczne z obowiązującemi przepisami lub tyczące się zadań, które nie należą do zakresu działania związków korporacyj, ustalonego niniejszem rozporządzeniem.

Zatwierdzenia statutu można odmówić, jeżeli liczba korporacyj, tworzących związek, jest niewystarczająca do skutecznego spełnienia zadań związku.

Od odmownej decyzji władzy przemysłowej wojewódzkiej można odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu.

Postanowienia ustępów 1, 2 i 4 tyczą się także zmiany statów oraz statutów dodatkowych.

Art. 105. Zarząd związku jest obowiązany co roku w miesiącu styczniu przesłać władzy nadzorczej wykaz korporacyj, które do związku należą, zawiadamiać tę władzę o każdej zmianie w składzie zarządu, o zmianie siedziby zarządu, oraz udzielać jej co roku odpisu zamknięcia rachunkowego wraz z wykazem stanu majątku.

Zebrania zarządu i zgromadzenia związku winny odbywać się w okręgu związku. O zwołaniu zgromadzenia związku należy przynajmniej na 7 dni przedtem zawiadomic władzę przemysłową wojewódzką, właściwą dla miejsca zebrania lub zgromadzenia, załączając porządek obrad.

Władza ma prawo:

1. wyłączyć z porządku obrad zebrania zarządu lub zgromadzenia sprawy, nie należące do zadań związku;
2. wysyłać swego delegata i przez niego zamykać obrady, jeżeli przedmiotem ich są sprawy, nie należące do zadań związku.

Art. 106. Władza właściwa do zatwierdzenia statutu (art. 104 ust. 1) może rozwiązać związek:

1. jeżeli okaże się, że statut zawiera postanowienia, sprzecznie z obowiązującemi przepisami, a odpowiedniej zmiany statutu nie uchwalono w terminie, w tym celu wyznaczonym przez władzę;
2. jeżeli związek nie stosuje się do zarządzeń, wydanych na zasadzie art. 105;
3. jeżeli działalność związku przekracza zakres działania, dozwolony obowiązującemi przepisami.

Od decyzji władzy przemysłowej wojewódzkiej wolno zarządowi odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu.

Ogłoszenie postępowania upadłościowego co do majątku związku powoduje z mocy samego prawa rozwiązanie związku.

Art. 107. Likwidację spraw rozwiązanego związku (art. 103 l. 7 i art. 106) przeprowadza przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień art. 97 zarząd związku albo władza nadzorcza.

Majątek winien być użyty na zaspokojenie zobowiązań związku.

O ile majątek był przeznaczony na zasilenie funduszów zakładów szkolnych albo na inne cele natury publicznej, nie wolno użyć pozostałego czystego majątku w sposób, sprzeczny z tem przeznaczeniem. Zarządzenia w tym przedmiocie wydaje władza nadzorcza.

Pozostały czysty majątek rozdziela się między korporacje, które w czasie rozwiązania związku do niego należy, i to w stosunku do składek, wpłaconych w roku obrachunkowym, poprzedzającym rozwiązanie związku.

Spory, wynikłe z tego rozdziału, rozstrzyga ostatecznie władza nadzorcza.

Art. 108. Związek korporacyj podlega nadzorowi władzy przemysłowej wojewódzkiej, właściwej dla miejsca siedziby zarządu. Władza nadzorcza czuwa nad przestrzeganiem przepisów ustawowych i statutowych i może zmusić członków zarządu do przestrzegania tych przepisów zagrożeniem i nakładaniem kar porządkowych: upomnienia lub grzywny do 20 złotych. Grzywny wpływają do kasy związku.

Władza nadzorcza rozstrzyga w szczególności spory, tyczące się składek i wyborów.

Art. 109. Do związków korporacyj, istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się odpowiednio postanowienia art. 99.

Art. 110. Postanowienia niniejszego działu nie uszczuplają prawa prowadzących przemysł do zrzeszania się w stowarzyszenia i związki na zasadzie ogólnych ustaw o stowarzyszeniach także dla celów, wskazanych w art. 70, 71 i 100.

Korporacje i związki korporacyj mają prawo przystępowania także do zrzeszeń, istniejących na zasadzie ogólnych ustaw o stowarzyszeniach.

DZIAŁ VI.

Uczniowie przemysłowi.

Art. 111. Przemysłowcom, skazanym wyrokiem sądu za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw

moralności publicznej, oraz przemysłowcom, którzy dopuścili się ciężkiego uchybienia obowiązkom względem swych uczniów, może władza przemyłowa zabronić trzymania uczniów przemysłowych.

Art. 112. Władza przemysłowa wojewódzka w wypadkach zasługujących na uwzględnienie może przemysłowcowi, któremu na podstawie art. 111 odebrano prawo trzymania uczniów, przywrócić to prawo po upływie roku.

Art. 113. Przemysłowcom, którzy z powodu wad umysłowych lub fizycznych są niezdolni do odpowiedniego kształcenia uczniów przemysłowych w pracy zawodowej, władza przemysłowa może zabronić trzymania uczniów przemyłowych, dopóki te wady trwają.

Art. 114. Celem zapobieżenia obejścia przez przemysłowców, którym zabroniono trzymania uczniów, zarządzeń, wydanych na zasadzie art. 111 i 113, władza przemysłowa może zarządzić kontrolę nad zatrudnianiem przez nich w swym przemyśle pracowników, którzy nie skończyli jeszcze 18 roku życia.

Art. 115. Od zarządzeń, wydanych na podstawie art. 111, 113 i 114, wolno odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

Art. 116. Warunki, tyczące się nauki, winny być w ciągu 4 tygodni po rozpoczęciu nauki ustalone umową pisemną.

W umowie należy:

1. określić przemysł, w którym uczeń ma być kształcony;
2. podać czas trwania nauki;
3. wyszczególnić wzajemne świadczenia;
4. przytoczyć warunki rozwiązania umowy.

Umowa winna być podpisana przez przemysłowca (pryncypała) albo jego zastępcę oraz przez ucznia i, jeżeli uczeń jest małoletni, przez jego ojca lub opiekuna.

Jeden egzemplarz umowy należy wręczyć uczniowi lub jego ojcu albo opiekunowi.

Na żądanie miejscowego urzędu gminnego i inspektora pracy należy przedstawić umowę do przejrzenia.

Jeżeli przemysłowiec jest członkiem korporacji, winien odpis zawartej umowy przesłać korporacji w ciągu dni 14.

Korporacja ma prawo postanowić, że umowę o naukę należy zawierać przed korporacją. W razie zawarcia umowy przed korporacją obie strony otrzymują odpisy umowy.

Minister Przemysłu i Handlu oraz Minister Pracy i Opieki Społecznej mogą w miarę potrzeby w drodze łącznie wydawanych rozporządzeń ustalać zasadnicze postanowienia umów o naukę w poszczególnych rodzajach przemysłu.

Art. 117. Pryncypał winien starać się, ażeby uczeń miał sposobność i możność praktycznego wykształcenia się w przemyśle, przestrzegać, ażeby uczeń zachowywał się przyzwoicie, ażeby uczęszczał regularnie na naukę do szkoły dokształcającej. Powinien ściśle przestrzegać, ażeby uczeń nie był obarczony pracą, nie mającą nic wspólnego z nauką w przemyśle albo przechodzącą siły fizyczne ucznia, oraz ażeby uczeń nie był źle traktowany przez pracowników i domowników.

Obowiązki te ciążą także na zastępcy pryncypała.

Art. 118. Uczeń winien być posłuszny pryncypałowi i tej osobie, która w miejsce pryncypała kieruje zawodowem wykształceniem ucznia, zachowywać się przyzwoicie, pracować pilnie oraz uczęszczać regularnie na naukę do szkoły dokształcającej w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów.

Art. 119. Umowę o naukę można jednostronnie rozwiązać, o ile nie umówiono dłuższego czasu próby, w ciągu pierwszych 4 tygodni po rozpoczęciu nauki.

Umowa, według której czas próby mą trwać dłużej aniżeli trzy miesiące, jest nieważna.

Art. 120. Po upływie czasu próby pryncypał może rozwiązać umowę o naukę przed ukończeniem umówionego czasu nauki, jeżeli uczeń mimo upomnień wykracza przeciw obowiązkom, określonym w art. 118, albo jeżeli zaniedbuje uczęszczania na naukę do szkoły dokształcającej.

Uczeń lub jego ojciec albo opiekun może rozwiązać umowę o naukę przed upływem czasu nauki:

1. jeżeli uczeń nie może pozostać w nauce bez uszczerbku dla zdrowia;
2. jeżeli pryncypał zaniedbuje swoje obowiązki względem ucznia w sposób, zagrażający zdrowiu lub moralności ucznia, zaniedbuje jego wykształcenie w przemyśle lub utrudnia regularne uczęszczanie na naukę do szkoły dokształcającej;
3. jeżeli pryncypał stał się niezdolnym do należytego spełnienia ustalonych umową zobowiązań;
4. jeżeli pryncypał przesiedla się ze swojem przedsiębiorstwem przemysłowem do innej gminy; z tego powodu można jednak rozwiązać umowę o naukę tylko w czasie jednego miesiąca, licząc od dnia przesiedlenia się.

Art. 121. Jeżeli uczeń lub jego ustawowy zastępca oświadcza pisemnie pryncypałowi, że uczeń zmienia zawód lub przechodzi do przemysłu innego rodzaju, albo że wskutek zmienionych stosunków jest zniewolony powrócić do rodziców, ażeby im pomagać w przemyśle lub gospodarstwie, następuje rozwiązanie umowy o naukę z upływem 4 tygodni, o ile pryncypał nie zwolni ucznia wcześniej.

Art. 122. Umowa o naukę wygasa w razie zwinięcia przedsiębiorstwa, w razie śmierci ucznia lub pryncypała.

W razie śmierci pryncypała zarząd korporacji, a jeżeli zmarły nie należał do korporacji, urząd gminny wyda uczniowi świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki.

Art. 123. W wypadkach, określonych art. 120 i 121, jeżeli ustawowy zastępca nie może się we właściwym czasie oświadczyć, korporacja jest obowiązana złożyć odnośne oświadczenia jako zastępca ucznia.

Jeżeli umowa o naukę została rozwiązana bez winy ucznia, korporacja, do której należy pryncypał ucznia, powinna postarać się, ażeby uczeń znalazł pomieszczenie w przedsiębiorstwie przemysłowem innego członka korporacji.

Przy zawieraniu nowej umowy o naukę należy uwzględnić przebyty już czas w nauce.

Art. 124. W razie rozwiązania umowy o naukę albo jej wygaśnięcia wskutek zwinięcia przedsiębiorstwa przemysłowego pryncypał winien wydać uczniowi świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki.

W razie prawidłowego ukończenia nauki, pryncypał winien w ciągu 8 dni wydać świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki. Jeżeli pryncypał jest członkiem korporacji, zarząd korporacji winien wydać uczniowi na podstawie świadectwa nauki oraz szkolnych świadectw z nauki dokształcającej lub równorzędnej — świadectwo ukończenia nauki przemysłowej.

Jeżeli pryncypał nie należy do korporacji, wydane przez niego świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki, uwierzytelnia urząd gminny bezpłatnie.

Art. 125. Jeżeli przemysłowiec przyjmuje na naukę uczniów w liczbie większej, aniżeli odpowiada to wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I. instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej może zobowiązać przemysłowca do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabronić mu przyjmowania uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Od takiego zarządzenia wolno odwołać się do władzy przemysłowej wyższej instancji.

Statuty korporacyj mogą zawierać postanowienia, ustalające stosunek liczebny uczniów do zatrudnionych w tem samem przedsiębiorstwie pomocników.

O ile statuty nie zawierają takich postanowień, władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej może w drodze rozporządzenia ustalić stosunek liczebny uczniów do zatrudnionych pomocników.

DZIAŁ VII.

Postanowienia karne.

Art. 126. Prowadzący przemysł z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, tudzież przepisów, wydanych w wykonaniu tego rozporządzenia, o ile dany czyn nie jest zagrożony karą w powszechnych ustawach karnych, będą karani w drodze administracyjnej:

1. upomnieniem;
2. grzywną do 1000 złotych;
3. aresztem do 14 dni.

Art. 127. Rzeczoznawcy, winni naruszenia odnoszą cych się do nich przepisów niniejszego rozporządzenia, będą karani:

1. grzywną do 1000 złotych;
2. aresztem do 14 dni.

Uczniowie, naruszający postanowienia niniejszego rozporządzenia, do nich się odnoszące, będą karani:

1. upomnieniem;
2. grzywną do 100 złotych.

Art. 128. Z zasady należy nakładać grzywny:

W razie okoliczności obciążających, albo jeżeli ponowne ukaranie grzywną okazało się bezskuteczne, można orzec karę aresztu.

Władza orzekająca na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny oznaczy w orzeczeniu karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, jednak nie ponad 14 dni.

Art. 129. Za wykroczenia, popełnione przez zastępcę, ulega karze także przemysłowiec, jeżeli nie przeszkodził popełnieniu wykroczenia, chociaż mógł to uczynić.

Art. 130. Przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegają przedawnieniu z upływem 6 miesięcy, licząc od dnia popełnienia wykroczenia.

DZIAŁ VIII.

Władze przemysłowe.

A. Instancje.

Art. 131. Starostowie, a w miastach, dla których zostały ustanowione inne władze jako władze administracyjne I. instancji, władze te są władzami przemysłowemi I. instancji. W miastach: Warszawie, Łodzi, Wilnie, Poznaniu, Toruniu, Bydgoszczy i Grudziądzu władzami przemysłowemi I. instancji są z mocy niniejszego rozporządzenia magistraty tych miast w zleconym zakresie działania.

Władze przemysłowe I. instancji wydają zarządzenia i orzeczenia na podstawie niniejszego rozporządzenia we wszystkich sprawach, co do których prawo zarządzenia i decyzji nie zostało zastrzeżone niniejszem rozporządzeniem wyższym władzom przemysłowym lub innym władzom; czuwają nad przestrzeganiem przepisów ustawowych oraz rozporządzeń i zarządzeń władz przemysłowych; przeprowadzają dochodzenia w sprawach przekroczeń przepisów przemysłowych i wymierzają kary na zasadzie postanowień działu VII.

Art. 132. Wojewodowie są władzami przemysłowemi wojewódzkiemi (II. instancji).

Władze przemysłowe wojewódzkie:

1. rozstrzygają w drugiej i ostatniej instancji w razie odwołań od zarządzeń i orzeczeń władz przemysłowych I. instancji;
2. wydają zarządzenia i orzeczenia we wszystkich sprawach, w których prawo decyzji jest im zastrzeżone poszczególnemi artykułami niniejszego rozporządzenia;
3. wydają pozwolenia (koncesje) na rodzaje przemysłu wymienione w art. 8., p. 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9 i 11;
4. zatwierdzają projekty urządzeń zakładów przemysłowych, określonych w art. 14, jeżeli urządzenia danego zakładu przemysłowego rozciągają się na obszary, należące do różnych powiatów województwa.

Jeżeli zakład przemysłowy ma być urządzony na terenach, należących do dwóch lub więcej województw, projekt urządzenia zakładu zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka właściwa dla terenów, na których mieści się główna lub przeważająca część urządzeń zakładu. W razie wątpliwości decyduje Minister Przemysłu i Handlu o tem, która z władz przemysłowych jest kompetentna.

W mieście stoł. Warszawie Magistrat wydaje orzeczenia i zarządzenia, określone w ust. 1. l. 2 i 3 niniejszego artykułu, z tem zastrzeżeniem, że koncesje na rodzaje przemysłu, wymienione w art. 8, l. 3, 4 i 6, wydaje w porozumieniu z Komisarzem Rządu na m. stoł. Warszawę.

Art. 133. Minister Przemysłu i Handlu rozstrzyga w drugiej instancji z zastosowaniem postanowienia art. 29 ust. 2. odwołania od zarządzeń i orzeczeń, wydanych w pierwszej instancji przez władze przemysłowe wojewódzkie i przez Magistrat stoł. m. Warszawy, oraz wydaje zarządzenia i rozporządzenia wykonawcze w wypadkach, przewidzianych niniejszem rozporządzeniem.

Art. 134. Celem popierania rozwoju i skutecznej działalności korporacyj przemysłowych (zwłaszcza cechów) oraz innych organizacyj zawodowych dla rzemiosła i drobnego przemysłu ustanawia się przy władzach przemysłowych wojewódzkich instruktorów korporacyj przemysłowych.

Zadaniem instruktorów korporacyj przemysłowych jest w szczególności wspierać radą i informacjami korporacje i związki korporacyj w spełnianiu ich zadań i wpływać na celową organizację tych zrzeszeń i ich urządzeń.

Korporacje i związki winny udzielać instruktorom żądanych wyjaśnień i danych, tyczących się ich działalności, oraz zawiadamać ich we właściwym czasie o zebraniach.

Instruktorowie mają prawo uczestniczyć w zebraniach izb rzemieślniczych, korporacyj, związków korporacyj, jako też ich zarządów celem informowania się i udzielania wyjaśnień lub porad.

Szczegółowy zakres czynności tych instruktorów ustala Rada Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia.

B. Postępowanie przy rozpoczęciu prowadzenia przemysłu i zrzeczeniu się uprawnienia przemysłowego.

Art. 135. Zgłoszenia przemysłu i podania o udzielenie koncesji na prowadzenie przemysłu koncesjonowanego należy wnosić na ręce władzy przemysłowej I. instancji, właściwej dla miejsca siedziby przemysłu.

Podania o udzielenie pozwolenia na prowadzenie przemysłu okrężnego należy wnosić na ręce władzy przemysłowej I. instancji, właściwej dla miejsca zamieszkania proszącego.

Zgłoszenia te lub podania wnosi się pisemnie albo ustnie (protokólarnie).

Potwierdzenie odbioru zgłoszenia (art. 7) wydaje się w formie wyciągu ze zgłoszenia z podaniem numeru porządkowego, pod którym zostało wpisane do rejestru uprawnień przemysłowych (art. 136).

Koncesję wydaje się w formie dokumentu, zawierającego dane, tyczące się osoby proszącego lub także osoby zastępcy, dokładne określenie przemysłu z powołaniem właściwych przepisów niniejszego rozporządzenia, miejsca prowadzenia przemysłu, oraz warunków. pod któremi koncesji udzielono.

O zrzeczeniu się uprawnienia przemysłowego winien przemysłowiec donieść bezzwłocznie władzy przemysłowej I. instancji i zwrócić potwierdzenie odbioru zgłoszenia (art. 7), kartę rzemieślniczą (art. 147), dokument koncesyjny albo licencję (art. 54).

Zrzeczenie się uprawnienia przemysłowego obowiązuje od dnia, w którym władza przemysłowa otrzymała doniesienie.

Art. 136. Władze przemysłowe I. instancji prowadzą osobne rejestry uprawnień przemysłowych:

1. dla przemysłów niekoncesjonowych;
2. dla przemysłów koncesjonowanych;
3. dla przemysłów okrężnych.

W rejestrze należy rejestrować bez zwłoki każde zgłoszenie przemysłu, wydanie koncesji lub licencji oraz uwidaczniać według akt odnośnych zmiany, zaszłe co do zarejestrowanego przemysłu, jak otwarcie filji, zmianę siedziby, prowadzenie przemysłu przez zastępcę lub dzierżawcę, zrzeczenie się lub odebranie uprawnienia przemysłowego, prowadzenie przemysłu na rachunek wdowy lub małoletnich spadkobierców, masy spadkowej lub konkursowej.

Władze przemysłowe I. instancji prowadzą nadto osobny rejestr zakładów przemysłowych, określonych w art. 14. i 16.

O każdem zarejestrowaniu i zmianie należy zawiadamiać władzę podatkową oraz izbę przemysłowo-handlową, o ile zaś chodzi o przemysły rzemieślnicze, izbę rzemieślniczą.

Wzory rejestrów ustala Minister Przemysłu i Handlu.

C. Środki prawne od decyzyj władz przemysłowych.

Art. 137. Decyzje (zarządzenia, orzeczenia), wydawane w poszczególnych wypadkach na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia, podaje się stronom do wiadomości z powołaniem się na przepis, na którego zasadzie decyzję wydano, tudzież, o ile decyzja nie uwzględnia całości lub części żądań i zastrzeżeń stron, z podaniem powodów nieuwzględnienia.

Przepisy ustawowe o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych mają zastosowanie do decyzyj, wydawanych na zasadzie niniejszego rozporządzenia lub na podstawie rozporządzeń wykonawczych, o ile niniejsze rozporządzenie nie zawiera odmiennych postanowień.

Art. 138. Władza przemysłowa wyższej instancji powinna z urzędu zmienić lub uchylić decyzję niższej władzy przemysłowej, jeżeli będzie stwierdzone, że decyzja jest częściowo lub w całości sprzeczna z postanowieniami ustawowemi.

D. Postępowanie w sprawach karnych.

Art. 139. Od orzeczenia karnego władzy przemysłowej I. instancji można w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który rozstrzyga przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów obowiązujących w pierwszej instancji sądowej. Wyrok sądu okręgowego, wydany w drugiej instancji, jest prawomocny.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje wykonania kary, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności.

Na obszarze mocy obowiązującej niemieckiej ustawy postępowania karnego z roku 1877 stosuje się przepisy o policyjnych rozporządzeniach karnych.

Art. 140. Celem zabezpieczenia wykonania orzeczeń karnych oraz celem wstrzymania dalszego prowadzenia przemysłu bez uprawnienia albo w sposób, zagrażający w wysokim stopniu życiu lub zdrowiu pracowników albo też innych osób, władza przemysłowa, wydająca orzeczenie karne, może zarządzić zajęcie towarów i narzędzi, a w wypadkach niecierpiących zwłoki — częściowe lub całkowite wstrzymanie ruchu zakładu przemysłowego.

Zarządzenie wstrzymania ruchu zakładu przemysłowego winno być natychmiast cofnięte, skoro niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia zostanie zapewnione w sposób zgodny z przepisami ustawowemi.

Przepisy ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie uszczuplają uprawnień ustawowych, przysługujących innym organom władzy.

O ile zajęte towary ulegają łatwo zepsuciu, władza przemysłowa zarządzi ich sprzedaż w drodze przetargu.

Zajęte towary lub kwotę uzyskaną ze sprzedaży (ust. 4) i zajęte narzędzia zwraca się stronie po wykonaniu kary.

DZIAŁ IX.

Rzemiosło.

A. Postanowienia ogólne.

Art. 141. Postanowienia niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do rzemiosła ze zmianami, wynikającemi z przepisów, zawartych w tym dziale.

Art. 142. Za rzemiosło w rozumieniu niniejszego działu uważa się następujące rodzaje przemysłu, o ile nie są prowadzone sposobem fabrycznym: bandażownictwo, rękawicznictwo, bednarstwo, białoskórnictwo, blacharstwo, bronzownictwo, mosiężnictwo, ciesielstwo[1]), cukiernictwo, dekarstwo (pokrywanie dachów dachówką, łupkiem), fotografowanie, fryzjerstwo, golarstwo, perukarstwo, garbarstwo, grzebieniarstwo, introligatorstwo, jubilerstwo i złotnictwo (wyrób towarów ze złota, srebra i drogich kamieni), grawerstwo, kamieniarstwo[1]), kapelusznictwo, czapnictwo, kołodziejstwo, koszykarstwo, kotlarstwo, kowalstwo, krawiectwo, kuśnierstwo, kuchmistrzowstwo, lakiernictwo, malarstwo, pozłotnictwo, mularstwo[1]), wyrób instrumentów muzycznych, wyrób szkieł i narzędzi optycznych, piekarstwo, piernikarstwo, pilnikarstwo, powroźnictwo, rymarstwo, siodlarstwo, rzeźbiarstwo (rzeźbienie w drzewie i kamieniu), rzeźnictwo, wędliniarstwo (masarstwo), rzeźnictwo koni (wyrąb mięsa końskiego), wyrób wędlin z mięsa końskiego, ślusarstwo, stolarstwo, studniarstwo[1]), szczotkarstwo, szewstwo, cholewkarstwo, szklarstwo, szmuklerstwo, wyrób frędzli, sznurków i taśm do lamowania, wyrób przedmiotów z drucików złotych i srebrnych, przędzarstwo materji ze złota i srebra, sztukatorstwo, tapicerstwo, tokarstwo, zegarmistrzowstwo, zduństwo, garncarstwo.

Minister Przemysłu i Handlu może po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych zmieniać w drodze rozporządzenia listę rzemiosł, objętą pierwszym ustępem, wyłączając z niej poszczególne rodzaje lub gałęzie rzemiosł, albo uzupełniając ją innemi jeszcze rodzajami lub gałęziami przemysłu, i to z ważnością dla całego obszaru Rzeczypospolitej lub dla poszczególnych województw.

Art. 143. W wypadkach wątpliwych, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy, czy fabryczny, orzeka władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej, oraz po zasięgnięciu opinji właściwej izby skarbowej i inspektora pracy danego okręgu.

B. Dowód uzdolnienia.

Art. 144. Kto rozpoczyna prowadzenie samoistnego rzemiosła, winien równocześnie ze zgłoszeniem (art. 7) wykazać przed władzą przemysłową I instancji, że posiada zawodowe uzdolnienie do prowadzenia danego rzemiosła.

Art. 145. Za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła uważa się: 1. uprawnienie go używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego danego rodzaju rzemiosła (art. 158 i 159), albo 2. świa-

[1]) dotąd w b. zab. austr, wymagały koncesji wedle ustawy z 26 grudnia 1893 dz. u. p. 193.

dectwo nauki danego rzemiosła, zakończonej złożeniem z pomyślnem wynikiem egzaminu czeladniczego w połączeniu ze świadectwami co najmniej trzyletniej pracy w charakterze czeladnika w danym rodzaju rzemiosła, lub 3. świadectwo złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną dla majstrów wojskowych.

Nadto Minister Przemysłu i Handlu ustali w porozumieniu z właściwymi ministrami w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych albo egzaminów, złożonych przed władzami egzaminacyjnemi, które ustanowione zostały dla poszczególnych rodzajów przemysłu lub dla stwierdzenia uzdolnienia zawodowego w przedsiębiorstwach państwowych, uważać należy za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

W zasadzie absolwenci szkół technicznych i szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego po odpowiedniej praktyce będą uważani za posiadających uzdolnienie zawodowe do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

Art. 146. Władza przemysłowa wojewódzka może poszczególne osoby zwalniać od obowiązku wykazania uzdolnienia, określonego w art. 145, jeżeli dane osoby wykażą w inny wystarczający sposób, że posiadają odpowiednie uzdolnienie zawodowe.

Art. 147. Władza przemysłowa I instancji, w ciągu 30 dni, licząc od dnia zgłoszenia, wyda kartę rzemieślniczą, jeżeli zgłaszający wykazał uzdolnienie zawodowe w myśl postanowień art. 145 lub 146, w razie zaś przeciwnym zabroni mu dalszego prowadzenia rzemiosła, podając motywy.

Kartę rzemieślniczą wydaje się w formie wyciągu ze zgłoszenia z podaniem numeru porządkowego, pod którym zostało wpisane do rejestru uprawnień przemysłowych (art. 136).

C. Nauka rzemiosła.

Art. 148. Jeżeli rzemieślnik przyjmuje na naukę uczniów (terminatorów) w liczbie większej, aniżeli odpowiadającej wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy może zobowiązać go do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabronić mu przyjmowania uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Statut cechu może zawierać postanowienia, ile uczniów (terminatorów) można trzymać w stosunku liczebnym do zatrudnionych w tem samem przedsiębiorstwie czeladników.

O ile statut nie zawiera takich postanowień, władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinji izby rzemieślniczej może w drodze rozporządzenia ustalić liczbę terminatorów w stosunku do zatrudnionych czeladników.

Art. 149. W przemyśle rzemieślniczym wolno przyjmować na naukę i kierować praktycznem kształceniem terminatorów tylko osobom, które nabyły prawo używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego (art. 158 i 159), w okresie zaś trzyletnim po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia także tym osobom pełnoletnim, które: 1. po złożeniu z wynikiem pomyślnym egzaminu na czeladnika pracowały przynajmniej pięć lat w danym rodzaju lub gałęzi rzemiosła lub 2. przynajmniej osiem lat wykonywały samoistnie rzemiosło danego rodzaju lub gałęzi.

Naukę rzemiosła (termin) można odbyć także w przedsiębiorstwach fabrycznych danego rodzaju przemysłu pod kierunkiem osób, posiadających kwalifikacje, odpowiadające postanowieniom tego artykułu lub artykułu 150.

Art. 150. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwo szkolne lub egzaminacyjne, uznane na zasadzie postanowień art. 145 jako dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia rzemiosła, uważać należy także za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznem kształceniem terminatorów.

Art. 151. Na wniosek przemysłowca, w którego przedsiębiorstwie wykonywa się kilka rzemiosł, izba rzemieślnicza może pozwolić na praktyczne kształcenie terminatorów w każdym z tych rzemiosł, jeżeli kierujący kształceniem odpowiada co do jednego z nich warunkom art. 149 lub 150.

Odpowiadający warunkom art. 149 lub 150 co do pewnego rodzaju przemysłu może kształcić terminatorów także w przemysłach pokrewnych. Jakie przemysły w rozumieniu tego ustępu należy uważać jako pokrewne, ustala izba rzemieślnicza.

Świadectwo ukończenia nauki, które w myśl art. 155 ust. 1 składa się komisji egzaminacyjnej, winno dotyczyć tego rzemiosła, co do którego przysługuje pryncypałowi lub jego zastępcy prawo kształcenia terminatorów w myśl art. 149, 150 i artykułu niniejszego.

Art. 152. Czas nauki (termin) winien zasadniczo wynosić trzy lata, a nie może przekraczać lat czterech. Za zgodą władzy przemysłowej wojewódzkiej izba rzemieślnicza może po wysłuchaniu opinji zainteresowanych cechów ustalić czas trwania nauki w poszczególnych rzemiosłach i ich gałęzach.

Izba rzemieślnicza może w poszczególnych wypadkach pozwolić uczniowi na zakończenie terminu przed upływem przepisanego czasu nauki.

Art. 153. Terminatorowi należy dać możność poddania się z upływem czasu nauki egzaminowi na czeladnika.

W tym celu Izby rzemieślnicze utworzą komisje egzaminacyjne, odpowiadające co do miejsca, liczby i rodzaju rzemiosł rozwojowi rzemiosła w okręgu danej izby.

Każda z tych komisyj składa się z przewodniczącego i przynajmniej dwóch członków.

Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej winien być zasadniczo mistrz rzemieślczy (art. 158 i 159) albo osoba z wyższym wykształceniem technicznem, zatrudniona zawodowo jako nauczyciel lub zajmująca stanowisko kierownicze w przedsiębiorstwie przemysłowem.

Jednego z członków komisji egzaminacyjnej należy powołać z grona wykwalifikowanych w danem rzemiośle czeladników, pracujących w okręgu izby. Innych członków komisji powołuje się z pośród rzemieślników, posiadających prawo kształcenia uczniów w danem rzemiośle i zamieszkałych w okręgu izby.

Art. 154. Celem egzaminu jest stwierdzenie, czy terminator nabył biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła oraz potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materjałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnemi, które wydaje izba rzemieślnicza, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

Jeżeli według regulaminu egzamin rozciąga się także na stwierdzenie znajomości prowadzenia ksiąg i rachunkowości kupieckiej, komisja winna uzupełnić się przez powołanie znawcy na członka z prawem głosu.

Koszty egzaminów ponosi izba rzemieślnicza.

Taksy egzaminacyjne przypadają izbie rzemieślniczaj.

Art. 155. Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnosi terminator lub pomocnik do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć świadectwo ukończenia nauki lub też świadectwo. stwierdzające przebyty czas nauki, oraz świadectwo szkolne z ukończenia nauki w publicznej szkole dokształcającej zawodowej albo świadectwo, stwierdzające posiadanie wykształcenia, uznanego przez państwowe

władze szkolne za równowartościowe z wykształceniem, jakie daje ukończenie publicznej szkoły dokształcającej zawodowej.

Komisja stwierdza wynik egzaminu na świadectwie nauki, wydając ponadto w razie pomyślnego wyniku świadectwo złożenia egzaminu.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po którego upływie można ponownie poddać się egzaminowi.

Terminator (lub pomocnik), który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

Art. 156. Uczniowie szkół rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladników przed komisjami egzaminacyjnemi, utworzonemi przy każdej z takich szkół: skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Regulaminy komisyj egzaminacyjnych, określonych w ustępie poprzedzającym, wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z zainteresowanymi ministrami. Regulaminy te powinny zawierać między innemi także postanowienia, tyczące się pokrywania kosztów egzaminów i pobierania taks egzaminacyjnych.

Komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu w razie pomyślnego wyniku. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po upływie którego uczeń może ponownie poddać się egzaminowi.

Uczeń, który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

Art. 157. Minister Przemysłu i Handlu odpowiednio do miejscowych warunków po wysłuchaniu opinji izby rzemieślniczej może zmieniać w drodze rozporządzenia przepisy, zawarte w art. 153, 154 i 155, jednak bez obniżania wymagań, określonych w art. 154 ust. 1.

O ile zmiana ma dotyczyć przepisów o szkołach lub świadectwach szkolnych, Minister Przemysłu i Handlu zarządza ją w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

D. Mistrzowie (majstrowie) rzemieślniczy.

Art. 158. Tytuł „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą rzemiosła (jak „mistrz krawiecki“, „majster blacharski“ i t. p.) ma prawo używać tylko ten rzemieślnik, który złożył egzamin mistrzowski (majsterski) przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez izbę rzemieślniczą, albo przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na zasadzie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej, mistrzowskiej (majsterskiej) lub przy innym zakładzie (instytucji), nadającym się do tego według swego ustroju i swych urządzeń.

Regulamin komisji egzaminów mistrzowskich (majsterskich), utworzonej przez izbę rzemieślniczą, uchwala izba rzemieślnicza przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień art. 154 ust. 2, 4 i 5, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

Art. 159. Rzemieślnicy, którzy już na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uzyskali prawo do tytułu „mistrz“, „mistrz cechowy“, „egzaminowany majster“, zachowują i nadal ten tytuł i mają prawo używać tytułu „mistrz“ lub „majster“ łącznie z nazwą danego rzemiosła.

E. Cechy i związki cechowe.

Art. 160. Prowadzący samoistnie rzemiosło mogą zrzeszać się na zasadzie niniejszego rozporządzenia w wolne cechy t. j. w wolne korporacje rzemieślników. Do cechów mają zastosowanie postanowienia art 69—99 włącznie.

Art. 161. Czeladnicy, zatrudnieni stale w rzemiośle u członków cechu, mają prawo współdziałać w spełnianiu zadań cechu w granicach, zakreślonych niniejszem rozporządzeniem i statutem cechu.

Wybierają oni w tym celu wydział czeladników.

Wydziałowi czeladników zastrzega się w szczególności współudział w regulowaniu szczegółowem nauki w rzemiośle, tudzież w regulowaniu spraw, tyczących się tych urządzeń cechu, do których utrzymania przyczyniają się czeladnicy bądź składkami, bądź współpracą, lub których celem jest niesienie pomocy czeladnikom.

Przy statutowem ustaleniu współudziału w tych sprawach obowiązują następujące zasady:

1. w obradach i głosowaniu zarządu cechu mają prawo uczestniczyć członkowie wydziału czeladników z pełnem prawem głosu w stosunku 1 do 5 do liczby osób, tworzących skład zarządu cechu;

2. w obradach i głosowaniu zebrania cechu mają prawo uczestniczyć wszyscy członkowie wydziału czeladników z pełnem prawem głosu;

3. w zarządzie urządzeń cechowych, do których utrzymania przyczyniają się czeladnicy składkami, uczestniczą czeladnicy, wybierani przez wydział czeladników w liczbie równej połowie członków zarządu.

Wykonanie uchwał zebrania cechu, tyczących się spraw wymienionych w ust. 3, nastąpić może tylko za zgodą wydziału czeladników.

Jeżeli wydział czeladników nie zgadza się, rozstrzyga na wniosek cechu władza nadzorcza.

Art. 162. Prawo wybierania członków wydziału czeladników i ich zastępców przysługuje wszystkim czeladnikom, zatrudnionym stale w rzemiośle u członków cechu.

Nie mogą być wybierani na członków wydziału czeladnicy, którzy nie są pełnoletni, którzy skazani zostali za czyny karygodne, pociągające za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, i to aż do czasu odzyskania zdolności, lub którzy wskutek zarządzenia sądowego są ograniczeni w zawiadywaniu swym majątkiem.

Zebrania wyborcze zwołuje poraz pierwszy starszy cechu, następnie przewodniczący wydziału czeladników lub w razie przeszkody jego zastępca.

Art. 163. Postanowienia co do liczby członków wydziału czeladników i ich zastępców, czasu trwania ich czynności, wyboru przewodniczącego i jego zastępcy winien zawierać statut, uchwalony przez zgromadzenie czeladników w porozumieniu z zarządem cechu, a zatwierdzony przez władzę przemysłową wojewódzką.

Liczba członków wydziału czeladników nie może być wyższa od ustalonej statutowo liczby członków zarządu cechu.

W razie zmniejszenia się liczby członków wydziału i ich zastępców wskutek wystąpienia i t. p. uzupełnia się wydział do czasu nowych wyborów przez kooptację.

Członkowie wydziału czeladników i ich zastępcy zatrzymują swój mandat jeszcze przez trzy miesiące po wystąpieniu z pracy w przedsiębiorstwie członka cechu, jeżeli mieszkają nadal w okręgu cechu i o ile nowe wybory nie nastąpią w krótszym terminie.

Art. 164. Na wniosek zarządu cechu lub wydziału czeladników mogą odbywać się ich wspólne obrady w sprawach, obchodzących zarówno pracodawców, jak i pracowników.

Art. 165. Dla załatwiania sporów pomiedzy członkami cechu a zatrudnionymi u nich czeladnikami, tyczących się rozpoczęcia, dalszego trwania lub rozwiązania umowy o pracę świadczeń i pretensyj, wynikłych z umowy o pracę, oraz sporów między czeladnikami, zatrudnionymi u członka cechu w jego przedsiębiorstwie rzemieślniczem, tyczących się wzajemnych pretensyj wynikłych z pracy, której wspólnego wykonania się podjęli — mogą być przy cechach ustanawiane sądy polubowne.

Członkowie cechu wybierają jednego członka sądu polubownego i jego zastępcę z pośród członków cechu, a czeladnicy drugiego członka i jego zastępcę z pośród czeladników. Przewodniczącego i jego zastępcę wybierają członkowie sądu polubownego.

Na członków sądu polubownego lub na przewodniczącego albo na ich zastępców mogą być wybrane tylko osoby, które ukończyły 30 rok życia i mają prawo wybieralności w myśl art. 86 względnie 162.

Art 166. Sąd polubowny będzie właściwy do orzekania we wszystkich sporach, poddanych przez strony jego orzecznictwu.

Sąd polubowny orzeka w gronie dwóch członków i przewodniczącego. Jeżeli członek sądu polubownego lub przewodniczący nie może z powodu przeszkód wypełnić swoich obowiązków, to w jego miejsce wstępuje jego zastępca.

Orzeczenia zapadają większością głosów. Sposób postępowania przed sądem polubownym określa statut.

Sąd polubowny doręcza wypis swego orzeczenia, opatrzony powodami rozstrzygnięcia, każdej ze stron listem poleconym za pokwitowaniem zwrotnem. Stronom wolno jednak odebrać ten wypis wprost od sądu polubownego za potwierdzeniem odbioru. Wypis ten, podobnie jak oryginał orzeczenia, musi być podpisany przynajmniej przez przewodniczącego i jednego członka sądu polubownego.

Od orzeczenia sądu polubownego nie przysługuje żaden środek prawny. Uchylenia orzeczenia można żądać w trybie, przepisanym ustawami o postępowaniu w sprawach cywilnych spornych, z przyczyn w tychże ustawach przewidzianych.

Do przymusowego wykonania orzeczeń stosuje się tryb sądowy, przepisany dla wykonania orzeczeń sądów polubownych.

Art. 167. Cechy mogą łączyć się w wolne związki cechów. Postanowienia art. 100 do 109 włącznie mają zastosowanie także do związków cechów.

F. Izby rzemieślnicze.

Art. 168. Celem stałej reprezentacji zawodowych interesów przemysłu rzemieślniczego ustanawia się izby rzemieślnicze.

Art. 169. Minister Przemysłu i Handlu ustala granice okręgów i miejsca siedziby izb rzemieślniczych; o zmianie okręgów, o wcieleniu do okręgu jednej izby części lub całego okręgu drugiej izby oraz o rozdziale lub przejęciu majątku w takim wypadku rozstrzyga Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinji zainteresowanych izb rzemieślniczych i władz przemysłowych wojewódzkich.

Przy ustalaniu granic izb rzemieślniczych należy uwzględnić istniejący podział obszaru Państwa na województwa i powiaty. Nie należy w szczególności przyłączać do okręgu izby rzemieślniczej części dwu lub więcej województw lub części poszczególnych powiatów.

Art. 170. Izby rzemieślnicze spełniają następujące zadania:

1. współdziałają z władzami państwowemi w sprawach popierania rozwoju rzemiosła przez udzielanie informacyj i wydawanie opinij;

2. rozważają i przedstawiają władzom życzenia i wnioski, dotyczące interesów rzemiosła, oraz zdają co roku sprawę o stanie rzemiosła;

3. regulują sprawy terminatorskie w myśl obowiązujących przepisów ustawowych;

4. czuwają nad należytem przestrzeganiem przepisów, tyczących się spraw terminatorów;

5. tworzą egzaminacyjne komisje czeladnicze (art. 153);

6. tworzą egzaminacyjne komisje mistrzowskie (art. 158);

Izby rzemieślnicze mogą tworzyć i wspierać szkoły rzemieślnicze oraz w inny sposób przyczyniać się do podniesienia wykształcenia i sprawności zawodowej mistrzów (majstrów), czeladników i terminatorów, przytem jednak powinny stosować się do przepisów ustawowych, tyczących się prywatnych szkół zawodowych.

Przepisy ustępu pierwszego l. 3 i 4 nie naruszają kompetencji organów inspekcji pracy.

Art. 171. Celem umożliwienia spełniania przez izby zadań, wymienionych w art. 170 pod l. 1 i 2, właściwe władze będą udzielać izbom do zaopinjowania projekty ustaw przed wniesieniem ich do Sejmu oraz rozporządzeń z mocą ustawy o ogólnem lub lokalnem znaczeniu, o ile projekty te dotyczą interesów rzemiosła.

W miarę potrzeby władze będą udzielać izbom do zaopinjowania także projekty swych rozporządzeń o wyżej określonem znaczeniu.

Art. 172. Cechy winny stosować się do zarządzeń, które wydaje izba rzemieślnicza w swoim zakresie działania.

Postanowienia statutowe i uchwały zebrań cechowych tyczące się nauki w przemyśle, o ile są sprzeczne z zarządzeniami izby rzemieśliczej, wydanemi w jej ustawowym zakresie działania, są nieważne.

Art. 173. Minister Przemysłu i Handlu wyda dla każdej izby rzemieślniczej statut. Zmiany statutu uchwala izba rzemieślnicza, a zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

Statut musi oznaczyć:

1. nazwę, siedzibę i okręg izby rzemieślniczej;
2. liczbę członków izby;
3. sposób powzięcia uchwał:
4. skład, wybór i zakres działania zarządu izby;
5. sposób i warunki zwoływania izby i jej organów na posiedzenia;
6. sposób stwierdzania uchwał zebrania i zarządu izby rzemieślniczej;
7. sporządzanie i uchwalanie budżetu;
8. sporządzanie, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań rachunkowych;
9. warunki zmiany statutu;
10. tworzenie komisyj egzaminacyjnych;
11. czasopisma, w których izba rzemieślnicza winna umieszczać swoje obwieszczenia.

Jeżeli okaże się, że statut zawiera postanowienia, sprzeczne z obowiązującemi przepisami, a izba rzemieślnicza w terminie, wyznaczonym przez Ministra Przemysłu i Handlu, nie przedstawi uchwały o odpowiedniej zmianie statutu, Minister Przemysłu i Handlu zmienia odnośne postanowienia statutu.

Art. 174. Izba rzemieślnicza składa się z członków, powołanych w drodze wyborów.

Prawo wybierania członków izby rzemieślniczej mają rzemieślnicy bez różnicy płci, którzy są obywatelami polskimi, używają w pełni praw cywilnych i prowadzą samoistnie przemysł rzemieślniczy w okręgu izby przynajmniej od trzech lat.

Prawo wybieralności posiadają rzemieślnicy, mający prawo wybierania, o ile ukończyli 30 lat życia i co najmniej od trzech lat prowadzą samoistnie własne warsztaty w okręgu izby.

Nie mogą jednak korzystać z prawa wybierania i wybieralności osoby, skazane prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwa, pociągające za sobą utratę prawa wybierania i wybieralności do Sejmu, na czas trwania utraty tego prawa.

Art. 175. Członkowie izby są wybierani na 6 lat; co 3 lata ustępuje dnia 31 grudnia połowa członków. Pierwszy niepełny rok liczy się za pełny, o ustąpieniu zaś połowy członków po raz pierwszy od daty ukonstytuowania się na podstawie niniejszego rozporządzenia rozstrzyga losowanie. Przepis ten stosuje się także do izby ukonstytuowanej po rozwiązaniu poprzedniej (art. 191).

Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

W równej liczbie wybierani są także zastępcy, którzy zastępują członków izby w razie potrzeby; w razie wystąpienia członków izby wstępują na ich miejsce na czas, pozostały do nowych wyborów, i to według największej liczby otrzymanych głosów, a na wypadek równości głosów według porządku alfabetycznego.

Art. 176. Wybory do izby rzemieślniczej zarządza władza przemysłowa wojewódzka.

Głosowanie jest tajne. Uprawniony do wybierania głosuje osobiście, oddając wyznaczonej do przeprowadzenia wyborów komisji kartkę głosowania, wypełnioną w myśl odnośnych przepisów statutu. Rezultat wyborów ustala się według zasady względnej większości.

Każdy uprawniony do głosowania może wnieść przez komisję wyborczą do władzy przemysłowej wojewódzkiej zarzuty przeciw ważności wyborów w ciągu dni 14 od dnia ogłoszenia wyniku wyborów. Władza przemysłowa wojewódzka może unieważnić wybory w całości lub w części jedynie z powodu uchybienia przepisom niniejszego rozporządzenia lub statutu. Decyzja jej jest ostateczna.

W razie unieważnienia wyborów należy zarządzić ponowne wybory w ciągu 3 miesięcy od dnia powzięcia decyzji.

Bliższe szczegóły, dotyczące postępowania wyborczego, będą ustalone statutem każdej poszczególnej izby.

Jeżeli co do członka izby zajdą okoliczności, któreby go pozbawiły prawa wyborczego, przestaje on być członkiem izby.

Art. 177. Władza przemysłowa wojewódzka wyznacza dzień i godzinę otwarcia nowowybranej izby.

Otwarcia dokonywa delegat władzy przemysłowej wojewódzkiej, który oddaje przewodnictwo najstarszemu wiekiem, a ten zarządza wybór prezydenta.

Art. 178. Izba rzemieślnicza wybiera z grona swych członków na 3 lata zapomocą głosowania kartkami bezwzględną większością głosów zarząd, składający się z prezydenta, wiceprezydentów i pozostałych członków zarządu.

Izba rzemieślnicza może tworzyć ze swych członków komisje do stałego lub przejściowego spełniania poszczególnych zadań; zarówno izba, jak i jej komisje mogą zapraszać na swoje obrady rzeczoznawców z głosem doradczym.

Zarząd izby winien o każdej zmianie w swoim składzie i o wyniku każdego wyboru donieść w trzydniowym terminie władzy przemysłowej wojewódzkiej.

Art. 179. Członkowie zarządu izby i komisyj spełniają poruczone im czynności bezpłatnie, o ile statut nie stanowi inaczej.

Art. 180. Do załatwiania prac przygotowawczych i wykonawczych wynikających z zakresu działania izby, mianuje każda izba rzemieślnicza z poza grona swych członków zawodowo wykształconego, płatnego sekretarza, jako też płatny personel biurowy. Sekretarz jest kierownikiem biura.

Art. 181. Członkowie izby są obowiązani brać udział w posiedzeniach, opracowywać poruczone im sprawozdania i przyjmować wybór do komisyj, utworzonych przez izbę.

Art. 182. Zebrania izby są zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się przynajmniej raz w kwartale.

Nadzwyczajne zebrania zwołuje się na życzenie Ministra Przemysłu i Handlu, na żądanie przynajmniej $^1/_3$ członków izby lub według uznania zarządu izby.

Następujące sprawy zastrzega się kompetencji zebrania członków izby rzemieślniczej:

1. wybór zarządu i komisyj;
2. uchwalanie budżetu, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań rachunkowych z roku ubiegłego, uchwalanie wydatków, nieprzewidzianych w budżecie;
3. nabywanie, zbywanie lub obciążanie nieruchomości;
4. zaciąganie pożyczek, z wyjątkiem pożyczek krótkoterminowych, które mogą być spłacone z nadwyżki dochodów bieżących jednego roku obrachunkowego;
5. zbywanie ruchomości izby, posiadających wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
6. opinjowanie i uchwalanie wniosków, które mają być przedstawiane władzom, a tyczą się ogólnych interesów rzemiosła, w szczególności zaś ustawodawczego regulowania stosunków rzemiosła;
7. uchwalanie przepisów, regulujących sprawy terminatorskie;
8. mianowanie sekretarza izby;
9. uchwalanie wniosków o zmianie statutu.

Warunkiem ważności uchwalonych przepisów, regulujących sprawy terminatorskie, jest zatwierdzenie ich przez Ministra Przemysłu i Handlu oraz ogłoszenie.

Art. 183. Izba rzemieślnicza jest osobą prawną; może nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać umowy, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Za zobowiązania odpowiada izba swoim majątkiem.

Funduszów izby wolno używać tylko do spełniania zadań izby, ustalonych ustawą albo statutem, i na pokrycie kosztów zarządu izby.

Izbom wolno pobierać osobne opłaty za korzystanie z ich urządzeń, szkół, gospód i t. p.

Art. 184. Fundusze izby, które nie są przeznaczone na pokrywanie bieżących wydatków, należy lokować w sposób, przepisany dla lokat z bezpieczeństwem pupilarnem.

W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może Minister Przemysłu i Handlu zezwolić czasowo na inny sposób lokaty.

Art. 185. Uchwały izby rzemieślniczej w sprawach, wymienionych w art. 182 l. 3, 4 i 5, podlegają zatwierdzeniu Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 186. Izba rzemieślnicza układa corocznie budżet i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu w terminie przezeń ustalonym.

Preliminowaną w budżecie sumę wydatków izby w części, która nie znajduje pokrycia w samoistnych dochodach izby, pokrywa się z dodatku, przewidzianego w ustawie o państwowym podatku przemysłowym.

Wysokość procentową tego dodatku na rzecz izby rzemieślniczej ustala każdorazowo Minister Przemysłu i Handlu w granicach, przewidzianych w obowiązującej ustawie o państwowym podatku przemysłowym.

Władze podatkowe podają izbie rzemieślniczej za zwrotem kosztów do wiadomości dane o dokonanym wymiarze podatku, jako też o zaszłych później zmianach.

Art. 187. Izba rzemieślnicza przedstawia Ministrowi Przemysłu i Handlu do wiadomości corocznie najdalej do końca marca zamknięcie rachunków za rok ubiegły.

Art. 188. Przy izbie rzemieślniczej tworzy się wydział czeladników. Członków tego wydziału i ich zastępców wybierają wydziały czeladników, utworzone przy cechach, mających swą siedzibę w okręgu izby.

Prawo wybieralności mają czeladnicy, ktorzy ukończyli 25 lat, są obywatelami polskimi, używają w pełni praw cywilnych i pracują co najmniej dwa lata w warsztatach rzemieślniczych w okręgu izby.

Liczbę członków (oraz zastępców) wydziału czeladników przy izbie rzemieślniczej i podział tej liczby pomiędzy poszczególne wydziały czeladników, utworzone przy cechach ustala statut izby.

Wyborów dokonywają cechowe wydziały czeladników w drodze pisemnego głosowania pod kontrolą delegata władzy nadzorczej.

Postanowienia artykułu 174 ust. 4 i art. 175 stosuje się odpowiednio do członków i zastępców członków wydziału czeladników.

Art. 189. Wydziałowi czeladników przy izbie rzemieślniczej przysługuje prawo współdziałania:

1. w regulowaniu spraw terminatorskich (art. 170 ust. 1 l. 3); 2. w wydawaniu opinij i w przedstawianiu wniosków, tyczących się stosunków terminatorów i czeladników; 3. w obradach i uchwałach, tyczących się ustroju i działalności egzaminacyjnych komisyj czeladniczych, tworzonych przy izbie

Przy statutowem ustalaniu współudziału w wyżej wyliczonych sprawach należy uwzględniać zasadę, że wzięcie udziału w obradach i uchwałach zarządu lub komisji z pełnem prawem głosu powinno być zastrzeżone przynajmniej jednemu członkowi wydziału czeladników oraz że w sprawach, określonych w ustępie pierwszym tego art. pod l. 2), wydział czeladników może oddzielnie wydać swą opinję lub przedstawić swe wnioski.

Art. 190. Ogólny nadzór nad izbami rzemieślniczemi sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

Minister Przemysłu i Handlu wyznacza dla izby rzemieślniczej swego przedstawiciela, który ma prawo uczestniczenia w pełnych posiedzeniach izby i zabierania głosu we wszystkich sprawach, omawianych na posiedzeniach, nie ma jednak prawa głosowania.

Przedstawicielowi Ministra Przemysłu i Handlu przysługuje prawo sprzeciwu z mocą zawieszającą, jeżeli uchwały izby są niezgodne z ustawami i rozporządzeniami wykonawczemi lub jeżeli przekraczają zakres działania izby.

W razie sprzeciwu rozstrzyga Minister Przemysłu i Handlu po uprzedniem wysłuchaniu opinji zarządu izby rzemieślniczej.

Art. 191. Minister Przemysłu i Handlu może rozwiązać izbę rzemieślniczą, jeżeli izba mimo dwukrotnego wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełniania swych zadań, albo jeżeli czyny lub zaniedbania izby naruszają obowiązujące przepisy lub zagrażają interesom Państwa.

W razie rozwiązania izby należy zarządzić nowe wybory w ciągu 3 miesięcy.

Na czas przejściowy mianuje Minister Przemysłu i Handlu tymczasowy zarząd izby w składzie, jaki uzna za wystarczający.

Art. 192. W wykonaniu swych zadań, określonych w art. 170. ust. 1. l. 3, izba rzemieślnicza ma prawo wydawać zarządzenia i przepisy, opatrzone sankcją karną, określającą karę porządkową do 20 złotych.

W razie niestosowania się do zarządzeń i przepisów, opatrzonych sankcją karną na podstawie ustępu 1. tego artykułu, zarząd izby nakłada karę porządkową nakazem karnym.

Od takiego nakazu karnego przysługuje skazanemu odwołanie do władzy przemysłowej wojewódzkiej w terminie 14 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia nakazu.

Wniesienie odwołania wstrzymuje ściągnięcie nałożonej kary porządkowej.

Decyzja władzy przemysłowej wojewódzkiej jest ostateczna. Karę porządkową ściąga się na rzecz izby w drodze administracyjnego postępowania przymusowego.

Art. 193. Poza izbami rzemieślniczemi, powstałemi na zasadzie niniejszego rozporządzenia, żadna organizacja i instytucja, bez względu na jej charakter lub cel, nie ma prawa przybierać nazwy „Izba Rzemieślnicza".

Art. 194. Z dniem ogłoszenia w dzienniku urzędowym wojewódzkim zarządzenia wyborów do nowych izb w Poznaniu, Bydgoszczy i Grudziądzu w myśl niniejszego rozporządzenia istniejące tam w obecnym składzie izby zostają rozwiązane z mocy prawa; Minister Przemysłu i Handlu w myśl art. 191. zamianuje na czas przejściowy dla każdej z tych izb tymczasowy zarząd, który spełniać będzie czynności zarządu izby w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia aż do czasu ukonstytuowania się izby w nowym składzie.

Majątek rozwiązanych izb wraz ze wszystkiemi ich długami i zobowiązaniami przechodzi na izby, powstające w miejsce rozwiązanych. W razie sporu co do podziału majątku rozwiązanej izby między nowopowstałe izby rozstrzyga Minister Przemysłu i Handlu.

DZIAŁ X.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 195. Do spraw, co do których wdrożono postępowanie przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, należy stosować pod względem właściwości władz, postępowania i środków prawnych dotychczasowe ustawy.

Art. 196. Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego ogranicza się ustaloną niniejszem rozporządzeniem właściwość władz przemysłowych o tyle, że przekazuje się:

1. w miastach, niewyłączonych z powiatów, a liczących ponad 10.000 mieszkańców, magistratom:

załatwianie spraw dotyczących zgłaszania przemysłu (art. 7, 144, 147), zatwierdzanie projektów urządzeń zakładów przemysłowych z wyjątkiem zakładów przemysłowych, określonych w art. 16. i 132. ust. 1. l. 4,

sprawy, dotyczące zaniechania prowadzenia przemysłu, zmiany lokalu przemysłowego, otworzenia filji (art. 36. i 37),

sprawy, dotyczące zgłaszania prowadzenia przemysłu przez zastępcę lub dzierżawcę, na rachunek wdowy lub małoletnich spadkobierców, na rachunek masy konkursowej lub spadkowej (art. 38. i 40),

prowadzenie rejestrów uprawnień i zakładów przemysłowych;

2. wojewódzkim sądom administracyjnym:

rozstrzyganie w II. instancji odwołań od zarządzeń i orzeczeń władz przemysłowych I. instancji i magistratów w sprawach, określonych w ust. 1), oraz od decyzyj władz przemysłowych I. instancji w sprawach licencyj na przemysł okrężny (art. 46, 51, 52, 54, 58), uprawnień na targi małe (art. 65. i 66), regulaminów dla targów małych (art. 68) i w sprawach zakazu trzymania uczniów (art. 111—115),

nadto zatwierdzanie statutów i zmian statutów korporacyj (art. 74. i 99) oraz tych związków korporacyj, których okrąg nie rozciąga się poza terytorjum województwa (art. 104. i 109) — z zastosowaniem dotychczas obowiązujących przepisów o postępowaniu uchwałowem i spornoadministracyjnem.

Art. 197. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 198. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w sześć miesięcy po dniu jego ogłoszenia. Rada Ministrów może jednak w drodze rozporządzenia odroczyć ten termin ogólnie lub dla poszczególnych województw, najwyżej wszakże na trzy dalsze miesiące.

Z dniem wejścia w życie tego rozporządzenia tracą moc obowiązującą sprzeczne z niem postanowienia ustaw i rozporządzeń. Do czasu uregulowania w drodze ustawowej sprawy uprawnień do kierownictwa robotami budowlanemi lub też ich prowadzenia pozostają w mocy odnośne przepisy, obowiązujące w tym przedmiocie w poszczególnych dzielnicach Państwa [1]).

Do czasu wydania nowej ustawy naftowej pozostają w mocy rozporządzenia: 1. Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 28. kwietnia 1923 r. w przedmiocie koncesjonowania przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 348), 2. austrjackiego Ministra

[1]) Porównaj rozp. M. Rob. pbl. z 12. kwietnia 1927 (w tym samym zeszycie czasopism, str. 2).

Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 23. marca 1910 r. w sprawie ustanowienia warunku koncesji dla przemysłu przerabiania ropy i przemysłu rozsprzedaży nafty zapomocą wozów beczkowych (Dz. u. p. Nr. 62) i z dnia 16. września 1909 r. w sprawie ustanowienia warunku koncesji dla przemysłowych przedsiębiorstw magazynowania ropy i zakładów dla tłoczenia ropy oraz postępowania przy zatwierdzaniu zakładów przemysłowych dla tłoczenia ropy (Dz. u. p. Nr. 143).

W województwach: warszawskiem, łódzkiem, kieleckiem, lubelskiem, białostockiem, poleskiem, nowogródzkiem, wileńskiem, wołyńskiem i w m. st. Warszawie uważa się za dowód posiadania uprawnienia przemysłowego (art. 3) do samoistnego prowadzenia rzemiosła stwierdzenie przez urząd gminny rozpoczęcia samoistnego prowadzenia danego rzemiosła przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i przedłożenie świadectwa przemysłowego, wykupionego za rok 1927.

W okresie pięcioletnim po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła także zaświadczenie urzędu gminnego, stwierdzające, że odnośna osoba pracowała u rzemieślnika, prowadzącego samoistnie dane rzemiosło, bezpośrednio przed zgłoszeniem (art. 144) przez lat pięć.

W miarę potrzeby Minister Przemysłu i Handlu może przedłużyć pięcioletni okres przejściowy, wskazany w poprzednim ustępie, najwyżej o dalsze pięć lat.

Stosownie do art. 8-a ustawy konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 497), uzupełnionej ustawą konstytucyjną z dnia 8. marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 146), zależy od uchwały Sejmu Śląskiego, czy i kiedy rozporządzenie niniejsze ma wejść w życie na obszarze województwa śląskiego.

RUCH BUDOWLANY

Roboty zamierzone i rozpoczęte względnie prowadzone w dalszym ciągu.

Roboty prywatne: Lwów-Miasto:

Budowa I p. domu ul. Wandy, boczna Kordeckiego, Dr. Bazyli Chodowicki; budowa III p. domu ul. Dwernickiego 20, Wagnerowie; nadbudowa II p. św. Teresy 34, Lucjan Bichmi; budowa II p. domu boczna Pijarów, Bractwo dobrej śmierci przy kościele kat. ormiańskim; budowa III p. domu ul. Japońska, Bodek Samuel; budowa III p. domu ul. Peczyńska, Wanda Awin; rekonstrukcja domu Senatorska 3, Dr. Ludwik Daum; budowa domu part. Pasieki Łyczaków, Włodzimierz Warczewski; budowa domu part. na Bogdanówce, Józef Gierman; rekonstrukcja real. Legjonów 23, Jakób Beisr; rekonstrukcja, przybudówka i nadbudowa domu part. ul. Kurkowa 41, S. Markiewicz; budowa domu parter. ul. Na Błonie, Władysław Gallus; nadbudowa I p. ul. Wyspiańskiego 8, Michał Rewucki; rekonstrukcja real. ul. Boimów 5, Bronisław Rottenstrauch; budowa domu I p. ul, Czwartaków 4, Szklarczyk; budowa garażu samoch. ul. Ormiańska, Kurja Metropol. ob. ormiańskiego; budowa magazynu ul. Żyżyńska 3, Jan Kiżewski; wymiana murów part. zmiana sieni i ogólna rekonstr. i magaz. ul. Grodzickich 1, Dr. Józef Pomianowski; budowa domu part. przy Gródeckiej drodze Na Bogdanówce, Marja Linzmeier; budowa domu part. ul. Świętokrzyska 33, Antoni Waherlohn; budowa domu part. ul. Warstatowa 5, Marjan Kokociński; budowa domu part. boczna Listopada Francówka, Antoni Zapletał; budowa garażu ul. Kłuszyńska 8, Józefa Kinolirek; Nadbudowa I p. ul. Białohorska, Gabrjel Czaus; budowa domu parter. Droga Wulecka, Wojciech Dzwięga; Nadbudowa III p. ul. Niemcewicza 7, Berta Staub; budowa domu part. Na Błonie, Walenty Patka; budowa III p. domu u zbiegu Słoneczj i Wagowej, Amalji i Pepi Brandstätter; budowa domu parter z mansardem Na Błonie, Jakób Vonau i Władysław Jakubowski; budowa domu parter. Pohulanka, Jan Pank; Nasadzenie I p. nad oficyną parter. ul. Żółkiewska 54, Anna Somenschein; budowa domu Droga Lubieńska boczna 7, Józef i Marja Spodar; budowa wytwórni „Porolit“ ul. Królewska, Inż. Jurasz i Zachariewicz; budowa domu parter. Na Błonie, M. Klarewicz; budowa oficyny part. Boczna Kulparkowska, Andrzej Kocan; nadbudowa I p. Na Bogdanówce Droga Lubieńska, Stanisław Adam; budowa domu part. ul. Leśna 7, Stanisław Krzanowski; Nadbudowa i rekonstr. real. ul. Sykstuska 35, Abraham Luft; budowa domu parter. z mansardem ul. Zielona, Mieczysław Łoziński; budowa garażu ul. Szeptyckich 5, Józef i Edward Verstànding; rekonstrukcja i nadbudowa I p. Krasuczyn, Kulbirger Bernard Salomon Edward; dobudowa magazynu ul. Jagiellońska 11 a, Ignacy Odersnan; budowa oficyn parter. Graniczna, Rachela Leiter.

Konkursy i przetargi.

Przetarg pisemny na budowę czworaka mieszkalnego, budynku ustępowego i trzech suszarń przy Państwowym Zakładzie Doświadczalnej Uprawy tytoniu w Piadykach.

Termin wnoszenia ofert upływa dnia 15 lipca 1927, godzina 11-ta.

Szczegółowych informacji udziela w godzinach urzędowych Oddział III. arch. bud. Stanisławowskiej Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych (Gmach Wojewódzki we Lwowie III p. drzwi Nr. 157).

PRZEGLĄD CZASOPISM.

PRZEGLĄD MIERNICZY, Warszawa Nr. 6 zawiera: Prof. E. Warchałowski „Konferencje geodezyjne w Rydze“. Inż. K. Sawicki „W sprawie interpretacji art. 2 ustawy o mierniczych przysięgłych“ — Inż. W. Nowak „Uwagi o instrukcji technicznej Ministerstwa Reform Rolnych“. — Inż. Kolanowski „Mapa nieba w układzie równikowym i poziomowym“, — Wiadomości różne.

ZWIĄZKOWIEC POLSKI, Katowice, Nr. 6 zawiera artykuły: „Ćwierć wieku Z. Z. P.“ — „Zjazd Zjednoczenia podmajstrzych i szachtmistrzy Z. Z. P.“ — „Związki Zawodowe w Polsce w roku 1925“. — Umowa zbiorowa zawarta między magistratem m. Zgierza a związkiem Pracowników Budowl. i Pokr. Zawodów Z. Z. P. w Rzeczypospolitej Polskiej oddział w Zgierzu w sprawie pracy i płacy pracowników sezonowych. — Przegląd gospodarczy, związkowy i — Różne.

ŻYCIE TECHNICKIE, Lwów, Nr. 6. zawiera: Inż. Fr. Krzysik „Zagadnienia wyższego szkolnictwa leśnego“. — Ogólny opis dóbr żywieckich, — Inż. T. Kluz „Metoda punktów stałych“. — Inż. K. Księski „Kilka uwag o trwałości lin drucianych różnych konstrukcyj“. — Inż. J. Mikuła: „Żelbetowe mosty drogowe“. — G. Syniewski: „Kreślenie perspektyw metodą de la Fresnaye'go“. — M. Śniałowski: „O chemicznem uszlachetnianiu węgla“. — Inż. H. Parvi: „Listy z Gdańska“. — Z dziennika wycieczki do Włoch. — Przysposobienie wojskowe młodzieży akademickiej. — Przegląd wydawnictw. — Kronika techniczna.

BIBLJOGRAFJA.

Der Baumeister, Monatshefte für Architektur u. Baupraxis, kw. Mk. 5·—

Grieshaber: Projektionszeichnen f. Bauberufe, 1926, Mk. —·40.

Henkel O.: Der Eisenbetonbau, Konstruktion und Berechnung, Mk. 4·—

Stein, Holz, Eisen, Wochenschrift für moderne Bauwirtschaft, monatl. Mk. 1·50, Einzelheft —·60.

Siedlung und Kleingarten, v. Dr. Hans Kampfmeyer (100 Bilder) Schilling 6·80.

Ratgeber für Bauführer und Poliere im Eisenbetonbau, v. Dipl. Ing. Rich. Hoffmann, (70 Bilder) Mk. 2·45.

Gesundheits-Technik im Hausbau v. R. Schachner, 437 S. 206 Abb. Verlag R. Oldenbourg, München u. Berlin, 1926, geb. Mk. 24·50.

Kalkulation im Bau- und Bau- Neben-Gewerbe von Diplom-Kaufmann Dr. H. Delorette 83 S., 2 Tab. Verlag H. Uhde, Darmstadt.

Vom wirtschaftlichen Bauen, bearbeitet. v. R. Bau-Rat Rudolf Stegemann, Dresden, 133 S. Verlag Oscar Laube, Dresden.

Vom wirtschaftlichen Geiste in der Technik, v. Dr. Robert Haas, 1927, V. D. J. Verlag G. m. b. H. Berlin, NW. 7, Mk. 1·40.

Wege zur Rationalisierung, 92 S Mk. 1·50, Frankfurter Societäts-Druckerei, G. m. b. H., Frankfurt, a. M.

Ein neues Merkblatt zur Hausschwamm-Frage, herausgegeben vom Innungsverband deutscher Baugewerksmeister, Berlin, W. 9, Link-str. 32, –·10 Pfg.

Der Hausschwamm, v. Reg. Rat. Prof. Dr. W. Kinzl, 11 S. 7 Abb. mehrfarb. Tafel, 0·50 Pf. Verlag Dr. F. F. Datter u. Cie, Freising-München.

Der Eisenbetonbau, Konstruktion u. Berechnung, v. Dipl. Ing. O. Henkel, Verlag Degener, Leipzig, 4 Mk.

Heizung und Lüftung, v. Ing. Oberkampf, Verlag B. F. Voigt, Leipzig, 14 Mk.

KRONIKA.

Wszechświatową wystawę w Warszawie, projektuje grupa architektów Ministerstwa Robót Publicznych, mniej więcej za lat 10 (między 1934 a 1940 r.). Projekty zakrojone na szeroka skalę, obejmują ogrom robót przygotowawczych ogólnych, około samego miasta, jakoteż i specjalnych, bezpośrednio z wystawą związanych.

O program budowlany rządu. Z obrad senackiej komisji skarbowo-budżetowej zasługuje na uwagę sprawozdanie senatora Adelmana z jego audjencji u wicepremiera Bartla w sprawie złożenia przez urząd programu mających się wykonać budowli w bieżącym okresie budżetowym. P. wicepremier oświadczył, że takiego programu dotychczas niema, jednak polecił właściwym resortom przyspieszenie sprawy.

Ruch budowlany — w jesieni 1927. W „Pol. Przemyśle Budowlanym“ znajdujemy interesujący wywiad z dyrektorem Banku Gospodarstwa krajowego, p. Dr. Szenkiem, na temat środków finansowych na ruch budowlany w sezonie bieżącym. Pozwolimy sobie streścić opinje płynące z tak miarodajnego źródła.

A więc Min. Skarbu w ramach budżetu państwowego przeznaczyło na budownictwo 40 miljonów zł.

Bank Gosp. Krajowy z własnych funduszów dołożył 5 miljonów, a przewiduje ponadto dalsze 5. To już 50 miljonów. Następnie na mocy dekretu Prezydenta Rzplitej z dnia 22 kwietnia r. b. (Dz. Ust R. P. Nr. 42) o rozbudowie miast przeprowadzona zostaje konwersja pożyczki krótkoterminowej na długoterminową i emisja obligacyj komunalnych.

Na te ostatnie już dziś zjawia się wielki popyt i to nietylko ze stony kapitału krajowego ale także z zagranicy, przyczem zapotrzebowanie samej Ameryki przewyższa zamierzony kontyngent. Należy się przeto spodziewać, że tą drogą zostaną zmobilizowane znaczniejsze fundusze, które zasilą ruch budowlany.

W związku z tem wszystkiem p. dyr. Szenk przewiduje, że na jesieni b. r. ruch budowlany znacznie się ożywi...

Ograniczenie prawa strejku. W Angji przyjęto w 3-iem czytaniu 354 głosami przeciw 139 ustwę ograniczającą swobodę związków zawodowych i prawo strejku.

Instytut Naukowej Organizacji w Warszawie przystąpił do wydania dodatku do organu Instytutu „Przeglądu Organizacji“ pod nazwą „Organizacja Gospodarstwa Domowego“. Zadaniem tego pisma jest zaznajamianie kobiet polskich z nowemi metodami pracy, podawanie do ich wiadomości pojawiających się na rynku krajowym i zagranicznym przyrządów oraz wynalazków, ułatwiających pracę, jednocześnie zaś pobudzanie bardziej czynne i przedsiębiorcze jednoski do samodzielnych prób i udoskonaleń.

Cena pojedynczego numeru wynosi gr. 50, prenumerata kwartalna zł. 1.50, półroczna zł. 3, roczna zł. 6.

Zgłoszenia należy kierować do Sekcji Gospodarstwa Domowego Instytutu Naukowej Organizacji, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 66.

Pierwszy numer zawiera artykuł „Znaczenie ogniska domowego“, w którym M. Romanowa podkreśla bardziej powszechną i niezastąpioną rolę kobiety, jako strażniczki domowego ogniska, oraz odpowiedzialność każdej jednostki za postęp dokonany. I. Szumlakowska w artykule „Co to jest naukowa organizacja?“ porusza ogólnie kwestję naukowej organizacji oraz wskazuje jej cele. M. w „Kąpielach słonecznych niemowiąt i dzieci“ omawia wartość tych kąpieli oraz sposób ich stosowania, zarówno w mieście, jak na wsi. Niezmiernie ciekawy jest artykuł „Gospodarstwo domowe terenem badań i doświadczeń naukowych“, opracowany przez M. Rogalską według inż. Szpaczka, zaznajamiający nas z systematyczną pracą stacyj doświadczalnych gospodarstwa domowego w Stanach Zjednoczonych oraz z olbrzymim zakresem ich działania. „Dom nowoczesny“ podaje czytelnikom ciekawe szczegóły, dotyczące domu, wybudowanego na tegorocznej wystawie w Paryżu z zastosowaniem wszelkich zdobyczy hygjeny, techniki oraz innych nauk. „Gotowanie jarzym“ zawiera wskazówski, jak przyrządzać potrawy z jarzyn, aby nie niszczyć zawartych wnich cennych soli mineralnych oraz witamin i podaje parę przepisów kucharskich. Ciekawą nowością są: dział współpracy czytelniczek między sobą oraz apel do wytworców, w którym Redakcja podaje rysunki paru prostych ulepszeń gospodarskich. Kronika obejmuje wiadomości o odbytym kursie gospodarstwa domowego oraz omawia obszernie bibljografję z tego zakresu.

Numer opracowany jest bardzo starannie i zaopatrzony w szereg ciekawych rysunków.

Jak i gdzie się reklamować. Wyszedł z druku znanego warszawskiego Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek rocznik „Spisu Gazet i Czasopism Rzeczypospolitej Polskiej“, uzupełniony wręcz doskonałym „Poradnikiem Reklamowym“. Gorące uznanie i wielkie powodzenie, jakiem cieszyły się wśród naszych kupców i przemysłowców pierwsze wydanie tego dzieła, są najlepszym dowodem jego pożyteczności. „Spis Gazet“ obejmuje wszystkie dziedziny życia politycznego, społecznego, artystycznego, sportowego i t. d. a także wszystkie dziedziny przemysłu i handlu, które posiadają swoje wykładniki w zawodowych dziennikach, tygodnikach, miesięcznikach oraz biuletynach specjalnych.

Oprócz gazet i czasopism wychoczących w Polsce, podane są wszystkie wydawnictwa polskie, wychodzące poza granicami kraju.

Układ „Spisu Gazet“, dokonany jest w ten sposób, iż uwidocznia rodzaj danego wydawnictwa, adres, kierunek, nazwisko wydawcy, redaktora, rozmiar strony oraz cenę prenumeraty i ogłoszeń.

Bez „Spisu Gazet“ pod ręką pomyśleć nawet się nie daje dobrze zorganizowana i celowa kampańja reklamowa. Wdzięczność też należy się ruchliwej i żywotnej firmie p. Teofila Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115, P. K. O. konto 3003, za to, że pierwsza w Polsce pomyślała o tak pożytecznem wydawnictwie i zadanie kompetentnie i starannie wykonała. Nowe rozszerzone wydanie „Spisu Gazet“ witamy szczerym aplauzem.

Umowa zbiorowa dla robotników budowlanych w Niemczech. Dnia 30 go marca r. b. została przyjęta nowa umowa zbiorowa dla robotników budowlanych na całą Republikę niemiecką. W umowę tą wbudowano wszystkie protokularze, oświadczenia i załączniki uzgodnione po zawarciu zaszłej umowy zbiorowej, które poniekąd obowiązują w województwie Śląskiem. Uregulowanie płac i dodatków pozostawiono do załatwienia obustronnym związkom okręgowym. Zarobki pełnych robotników ustala się dla 19-letnich i niepełnych poniżej 19 lat, a więc dla 16, 17 i 18 letnich osobno. Zarobki robotników budowlanych ustalono o 17% niższe od fachowców, co nie obowiązuje dla robotników prac ziemnych; gdzie istnieje większa różnica, wyrównanie to ma stopniowo od czasu do czasu nastąpić. Dla tragarzy materjałów budowlanych zostaną zarobki w ciągu 4 miesięcy później uregulowane.

W umowę zbiorową wciągnięto warunki pracy i płacy uczni w ogólności, a w szczególności uregulują je związki okręgowe, w procentualnej różnicy zarobku fachowców. Od unormowania czasu pracy narazie odstąpiono, ponieważ ma być uregulowane ustawowo.

Warunki prawnego zastępstwa (delegatów) pracobiorców na miejscu pracy w ogólności pozostały te same, które mieszczą się w umowie śląskiej.

Godziny deszczowe skasowano, a wzamian za to zaprowadzono płatne ferje, skoro dany robotnik przepracuje najmniej 40 tygodni u jednego pracodawcy w roku, które w roku wynoszą 3—4 dni. Większej ilości dni nie przyznano, choćby dany pracobiorca pracował u pracodawcy więcej lat.

Spory o wykładanie i regulowanie warunków umowy zbiorowej i warunków prac i płac pomiędzy związkami okręgowymi, załatwia przez orzeczenie główny urząd taryfowy, spory zwyczajne komisje łagodzące i urząd taryfowy.

Rozstrzygnięte dotąd zarobki przedstawiają się jak następuje:

Prusy wschodnie:	od 20 IV. 27 r.	od 8 IX. 27 r.
murarz	101 fen.	104 fen.
cieśla	101 „	104 „
fachowiec cementowy	101 „	104 „
posterunkowy	111 „	114 „
maszynista 1 kl.	111 „	114 „
robotnik budowlany	85 „	87 „
robotnik prac ziemnych	66 „	68 „

Na Śl. Opolskim	21/22 IV. 27 r.	od 28/29 IX. 27 r.
murarz	86 fen.	89 fen.
robotnik ćwiczony	73 „	75 „
robotnik prac ziemnych	50 „	53 „
maszynista I klasy	93 „	96 „
„ II „	87 „	90 „
„ III „	78 „	81 „

W Essen zarobek murarza wynosił w końcu kwietnia 1,12 mk., od 7 września 1,14 mk. za godzinę; rob. prac ziemnych 66 fen. i od 7 września 1927 do 30 marca 1928 r. 68 fen. na godzinę.

Gdy uwzględnimy to, że ceny artykułów pierwszej potrzeby płacone w markach albo fenygach przewyższają podobne w Polsce opłacane w złotych albo groszach, to zarobki te są nie lepsze, a często gorsze od naszych.

„Polski Przemysł Budowlany“. Redakcja i Administracja: Warszawa, Wspólna 7, zbiera daty do przeprowadzenia uzupełnienia zeszłorocznej ankiety i odwołuje się niniejszem poraz wtóry do wszystkich Władz, Urzędów, Instytucji, Stowarzyszeń i Osób, licząc na pełne zrozumienie i życzliwe poparcie w spełnieniu obowiązku publicystycznego, z gorącą prośbą o udzielenie wyjaśnień dotycznie warsztatów pracy i placówek przemysłu budowlanego. O ile poprzednia ankieta była przeglądem zadań i konieczności w zakresie odbudowy i rozbudowy Rzeczypospolitej — o tyle zebranie wiadomości o zakładach przemysłowych ma być niejako rewją sił, przy pomocy których podołać mamy zadaniu odnowy kraju. Ankieta niniejsza zatem jest logicznem dopełnieniem ankiety zeszłorocznej i w połączeniu z wynikami tej ostatniej da nam dopiero zwartą całość palącego zagadnienia.

Popierając powyższe zamierzenia prosimy naszych Czytelników uprzejmie odpowiedzieć łaskawie na następujące pytania a mianowicie:

1. Jakie zakłady przemysłu budowlanego znajdują się na tamtejszym terenie (w obrębie miasta, względnie powiatu czy województwa) jako to: cegielnie, fabryki cementu, odlewnie żelaza, wapienniki, tartaki, wytwórnie dachówek, papy ogniotrwałej, parkietów, kafli, gwoździ, fabryki asfaltu, gipsu, zakłady ceramiczne, ciesielskie, huty szklane i żelazne, kamieniołomy, kopalnie wapniaka, marmuru, kredy, gipsu, rudy żelaznej, wytwórnie maszyn i okuć budowlanych, obić papierowych, rur kanalizacyjnych i wodociągowych i t. p.?
2. Data założenia (rok istnienia) każdej poszczególnej wytwórni;
3. Dokładny adres (miasto, ulica, Nr. domu, województwo, powiat, gmina, wieś i t. p.) poszczególnej wytwórni;
4. Specjalność firmy;
5. Imię i nazwisko właściciela, względnie nazwa i rodzaj przedsiębiorstwa (spółka akcyjna, zrzeszenie, kooperatywa i t. p.);
6. Produkcja roczna w jednostkach i wartości pieniężnej;
7. Do jakich granic i jakim nakładem możnaby tę wytwórczość powiększyć?
8. Dokonane względnie wykonywane dostawy;
9. Czy wytwarza na eksport?

i przesłać te daty szczegółowo i możliwie najrychlej pod powyżej podanym adresem.

Wydawca: Stowarzyszenie przemysłowe budowniczych we Lwowie. Odpowiedzialny redaktor: Dr. Juljusz Stachy.
Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Państwowy Urząd Budownictwa Naziemnego w Grudziądzu

ulica Stara liczba 1.

ogłasza

PUBLICZNY PRZETARG

1. na prace remontowe przy budynkach gospodarczych leśniczówki Wełcz i leśniczówki Jamy — nadleśnictwo Jamy powiat grudziądzki. Termin 4. lipca 1927;
2. na prace remontowe pompy na majątku państw. Gordonowo, pow. grudziądzki. Termin 28. czerwca 1927.

ADRESY:

Biernat Franciszek, pracownia rzeźbiarsko-sztukatorska, Lwów, Zielona 63.

Burstin Józef, skład drzewa budowlanego, Lwów, Janowska 54, telefon 32-95.

„Dombud“, dostawa materjałów budowlanych, Lwów, ul. Ogrodnicka 20.

Eck Isser, skład drzewa materjałowego, Lwów, ul. Jakóba Hermana 20 (róg Wybranowskiego 4).

Geschwind Jakób, skład własnych wyrobów lasowych i tartych, Lwów, Zamarstynowska 40.

„Glińsko“, wyroby kafli piecowych i kuchennych, Lwów, ul. Zielona 7.

A. Hornstein i G. Roisen, sprzedaż wapna, gipsu i cementu, Lwów, Słoneczna 49.

Bracia Kirschbaum, dostawa materjałów budowlanych, Lwów, Legionów 29, Tel. 36-47.

Lustman Pinkas, składy drzewa budowlanego, Lwów, ul. Gródecka 37, tel. 13-32 i 38-08.

Bracia Mund, materjały budowlane, Lwów, ul. Sykstuska 23, telefon 5-78.

Rodakowski Zygmunt, instalacje wodociągowe, Lwów, ul. Gołąba 15, tel. 7-02.

Sołtys Bronisław, artysta-rzeźbiarz, Lwów, Zamarstynów, Niecała 1.

Stern Maks, koncesjonowany majster parkieciarski, Lwów, Nenckiego 7.

Wydawca: Stowarzyszenie przemysłowe budowniczych we Lwowie. Odpowiedzialny redaktor: Dr. Juljusz Stachy.

Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.